СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ X. Олифантъ, Па. Четверъ 11-го Децембра 1902. Число 50.

Що чувати въ свѣтѣ.

Немиле враженє выкликало мѣжь американьскими горожанами розпоряджене президента Рузвелта, силою чого побôльшено сторожу коло Бѣлого Дому. Ся сторожа, що мае за задачу стеречи особу президента, складала ся доси зъ кôлькохъ правительственныхъ полісменôвъ тайныхъ дедективôвъ, а вôдъ теперь буде въ трое бôльша. Президентъ бажае сидѣти за ея плечима, неначе за китайскимъ муромъ, а кождый горожанинъ, котрый зъ интересомъ схоче пôти до него, буде спонуканый довго кукати и просити ся. Не оденъ зôтхне и запытае ся въ души: Дежь то подѣли ся часы Вашингтона и Линкольна? Тодѣ кождый горожанинъ мавъ свобôдный вступъ до президента, всегда мôгъ бачити ся и поговорити зъ нимъ якъ чоловѣкъ зъ чоловѣкомъ. А нынѣ? Нынѣ президентъ невидимый и недоступный для загалу гôрше турецкого султана або китайского цѣсаря.

Друга, такъ звана коротка сесія 57-го конґресу розпочала ся у Вашингтонѣ дня 1. с. м. По вступныхъ формальностяхъ, на якихъ зôйшовъ цѣлый першій день, конґресъ взявъ ся до роботы, бо пôсля конституціи Сп. Державъ друга сесія не може довше тягнути ся якъ до 4. марця, а ту жде его безлѣчь працѣ. На дневнôмъ порядку нарадъ стоять такі справы якъ торговельный договôръ зъ Кубою, охорона робôтникôвъ, тарифа цлова, справа тростôвъ и будова панамского каналу, реформа деякихъ законôвъ, побôльшенє арміи и военнои маринарки, зачисленє територій Аризона, Ню Мексико и Оклагома до станôвъ Сп. Державъ, еміґраційный „білъ“, управильненє фінансовыхъ вôдносинъ и много иншихъ.

Всѣ тѣ квестіи великои ваги для краю порушивъ президентъ Рузвелтъ въ своимъ посланію, яке вôдчитано въ обохъ палатахъ дня 1. с. м.

Посланіе зачинае вôдъ короткого перегляду теперѣшныхъ вôдносинъ. Сказано тамъ, що нынѣ пануе гараздъ въ цѣлыхъ Сп. Державахъ. Цвите промыслъ и торговля, росте добробытъ и енерґія, прибуваютъ величезні богатства и крѣпшаютъ добрі вôдносины зъ другими републиками и державами, а перевага нового свѣта надъ старымъ слѣдна на кождôмъ кроцѣ. Тяжко заперечити, що можуть прійти и злі часы, та мы не лякаемо ся боротьбы и все такі пôдемо впередъ. Многі пытаня ждуть нашого рѣшеня такъ у внѣшнôй якъ и внутрѣшнôй політицѣ и мы знаемо, що ихъ рѣшимо, бо нашою метою загальне добро. Яко могутный народъ, можемо грати велику ролю, бо маемо средства и силу до сего. Най лише законодавче тѣло вводить въ житє мудрі законы, най стоить на сторожи правды, най тямить о потребахъ народу и державы, а можна смѣло вѣщувати свѣтлу будучнôсть для нашои републики.

Дальше поручае ся въ посланію управильненє тростôвъ въ тôмъ напрямѣ, щобы народъ мавъ зъ нихъ користь не шкоду, придуманя средствъ помиреня працѣ зъ капіталомъ, пôднесенє рôльництва, знесенє цла на камѣнне угле и установленя постôйного ґенерального штабу для сухопутнои арміи.

Найбôльшій натискъ кладе президентъ на побôльшенє арміи и военнои маринарки. Пôсля его гадки, лише сильна фльота и знаменита армія пôднесе Сп. Державы до высочины ихъ задачѣ. Безъ тыхъ двохъ чинникôвъ вороги не станутъ насъ лякати ся, а нашъ окликъ „Америка для Американцѣвъ“, не буде мати нѣякого значѣня.

Доси не ухваливъ еще конґресъ нѣчого важнѣйшого. На увагу заслугуе лише ухвала нисшои палаты зъ дня 3. с. м., якою признано 50 тысячь долярôвъ на кошта страйковои комісіи въ Скрентонъ, Па. Є се знакомъ, що конґресъ тямить также за покривдженыхъ майнерôвъ при твердôмъ углю. Въ высшôй палатѣ конґресу радять теперь надъ справою еміґраціи.

Ватаги ляндронôвъ (розбишакôвъ) все еще не перевели ся на Филиппинахъ. Въ деякихъ провінціяхъ ажь кишать вôдъ нихъ, а населенє мусить ихъ удержувати и платити высоку дань. Американьске вôйско полюе на нихъ, неначе на дикихъ звѣрôвъ, наколи тôлько вспѣе выгнати ихъ зъ неприступныхъ гôръ и лѣсôвъ. Иногдѣ приходить ся вôддѣламъ вôйска боротиси по кôлька годинъ, заки переможуть таку ватагу. Такъ лучило ся минувшого тыжня близь Талибагъ, на островѣ Дейте. 500 вояковъ цѣлый день намагали ся розбити одну ватагу и не могли сего доказати. Въ борбѣ полягло 13. розбишакôвъ, а 36. заполонено. Прочі подали ся въ недалекі лѣсы.

— День подяки святковано сего року дуже торжественно по всѣхъ закутинахъ филиппиньскихъ островôвъ. Въ манильскôмъ катедральнымъ костелѣ вôдправивъ новоименованый апостольскій делеґатъ Ґвіді, богослуженє, на якôмъ были присутні всѣ найвызначнѣйши Американцѣ и Филиппинцѣ. Взагалѣ бôльша половина Филиппинцѣвъ сприяе теперь Американцямъ и є надѣя, що настане тамъ незабаромъ повный миръ. Департаментъ вôйны потвердивъ вповни сей здогадъ, бо вôдкликуе чимразъ бôльше вôйска до Сп. Державъ. Ось и дня 5 с. м. выдавъ вôнъ приказъ, абы 5 полкôвъ пѣхоты, 3 кавалеріи, 5 компаній побережнои артилеріи и 3 полевои повернули домôвъ. Наслѣдкомъ сего розпорядженя зменшить ся на Филиппинахъ около 12 тысячь вôйска.

Кубаньскі капіталісты радують ся, ажь на пальцѣ стають, що вдало ся имъ подавити страйкъ фабричныхъ робôтникôвъ въ Гаванѣ. Бôльша половина робôтникôвъ повернула до працѣ, бо увидѣли, що тяжко розбити муръ головою. Правительство выслало противъ нихъ цѣлу армію вôйска и поліціи, пôдпомагало на кождôмъ кроцѣ капіталістôвъ, а середъ такихъ обставинъ побѣдили тѣ послѣдні. Въ першôй добѣ свого истнованя кубаньске правительство показало, чіе добро лежить ему на серци, не вагуючи вточити рѣчку робôтничои крови, щобы лише догодити капіталістамъ. И робôтники были поборені, а капіталісты радують ся, хочь по правдѣ нема чого. Разъ пробудженій робôтники, будуть дальше орґанізувати ся и ждати догôднои хвилины до новои борбы. Зерно кинене въ добру землю, не пропаде, а идея пôдливана кровію батькôвъ, дѣтемъ и внукамъ принесе хосенъ.

Російскій царь не менше забобонный вôдъ деякихъ хлопôвъ, своихъ пôдданыхъ. Говорять, що вôнъ постôйно займае ся наукою о духахъ и вѣрить въ нихъ твердо. Въ своихъ забобонахъ зайшовъ такъ далеко, що не здѣлае нѣчого важнѣйшого, доки не порадить ся надворныхъ спіритистôвъ. Найбôльшій вплывъ мае мати на царя американьскій спіритистъ и маґнетистъ Філипсъ. Єго держить царь при собѣ и дуже часто велить выкликати „духôвъ.“ Розумѣе ся, що проворный Американецъ ошукуе царя, якъ кождого иншого смертельника.

Вѣденьскій дневникъ »Die Zeit.« доносить, будьтобы царь загадувавъ змѣнити право наслѣдства престола такъ, щобы его дочки могли засѣсти на російскôмъ престолѣ, если бы не вродивъ ся ему сынъ. Противъ сего пляну выступае братъ царя, великій князь Михаилъ и стрый, вел. князь Володимиръ.

Буры и Африкандеры, а навѣть напôвъ дикі Кафры и прочі жителѣ полудневои Африки не вдоволені зъ анґлійского правлѣня. Всѣ нарѣкають на великі податки, здирства, злу адміністрацію и на хапчивôсть анґлійскихъ капіталістôвъ, котрі господарують тамъ по свому. Анґлійске правительство, що вôдъ часôвъ бурской вôйны боить ся пол. Африки, мовъ огню, пôслало міністра кольоній Шемберлайна, абы на мѣсци пôзнавъ причину лиха и старавъ ся ему зарадити. Міністеръ выѣхавъ до Африки передъ кôлькома днями.

Той самъ мілітаризмъ, що довѣвъ Европу до жебрачои торбы и ставъ ся препоною поступу, закравъ ся вже й до Азіи и починае робити тамъ таку саму роботу. За примѣръ най послужить Японія. Буджетъ на 1903. р., предложеный японьскому парляментови, выказуе недобôръ на 2,000.000 долярôвъ. Єи доходы обчислено на 129, а розходы на 131 міліонôвъ долярôвъ. Бôльшу половину зъ того пожирае вôйско.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Грудень		
11	Ч.	Стефана, Иринарха
12	П.	Парамона, Филумена
13	С.	† Андрея апост.
14	Н	26. по Сош. Наума, Филярета
15	П.	Аввакума
16	В.	Софонія
17	С.	† Варвары, Йоана Дам.

— **Розбишацтво** цвате еще по старому въ многихъ закутинахъ російскои державы. До „Нового Времени“ доносять про великій нападъ кавказкихъ розбишакôвъ на зелѣзничій дворецъ Назрань (Владикавказкого з. ш.) Около 2. годины въ ночи прибувъ на дворецъ головный вôддѣлъ. Ледви нôчный сторожъ вспѣвъ выстрѣлити, коли розбишаки вже его обезъоружили, звязали, прикрыли буркою и пожелали солодкого сну. Щобы вдарити на тревогу, метнувъ ся другій нôчный сторожъ. Но наляканый рушничными выстрѣлами, въ скорѣ скрывъ ся. Тодѣ прибула до дворця и проча частина розбишакъ зъ валкою. Мѣжь жителями дворця наставъ теперь загальный переполохъ. Зъ усѣхъ усюдôвъ гомонѣли оклики, стоны, голосѣня женщинъ та дѣтей. Даремне прохане о помôчь, ревъ скота, тупôтъ коней и пр. Все те заглушали безвпинні рушничні выстрѣли розбишакôвъ та поодинокі стрѣлы изъ двôрця. Розбишаки, окруживши весь рай, приступили до грабежи. Розбиле входові дверѣ до маґазину, забрали всѣ клунки, уложили ихъ на пôдôйшовшу валку та не спѣшучись, зпровола вôддалились зъ двôрця. Заки прибуло вôйско, по розбишакахъ и слѣду не стало.

— **Вôспа** появила опять въ Бофало и Рочестеръ, Н. Й. Въ обохъ мѣстахъ занотовано по кôльканайцять случаѣвъ западужаня.

— **Страшного** злочину довершено въ Сеґединѣ, на Угорщинѣ. Тамошный пѣвецъ Иванъ Деръ вже вôдъ довшого часу пôдозрѣвавъ свою жѣнку, що она мае любовні зносины зъ его челядникомъ Лерінчомъ. Изза того прійшло оногды мѣжь ними до сварки, пôдчасъ котрои Лерінчь вхопивъ ґнипъ и хотѣвъ нимъ пробити Дера. Терміна́торъ Мичаловъ выступивъ въ оборонѣ майстра и ставъ межи спорячими, та Лерінчь въ тôй хвилинѣ пробивъ его въ саме серце. Коли хлопецъ упавъ неживый на землю, убійникъ кинувъ ся на майстра. Деръ почавъ теперь утѣкати, але Лерінчь догнавъ его и розпоровъ ему цѣлый бôкъ вôдъ шкиры ажь по бедро, въ наслѣдокъ чого и сей померъ на мѣсци. Не лѣпше вийшли два поліціянты, котрі хотѣли арештувати убійника. Лерінчь покалѣчивъ ихъ небезпечно, и лишь зъ великимъ трудомъ удало ся его увязнити, коли надоспѣло бôльше людей.

— **Електричный** трамвай (стріткара) выскочивъ изъ шинъ (29 м. м.) въ Алеґени Сити, Па. и зъ такою силою гримнувъ собою до придорожного каменя, що перевернувъ ся до горы колесами. Въ трамваю ѣхало 35 особъ, зъ котрыхъ 6 потовкло ся дуже тяжко, а всѣ прочі лекше.

— **Грôзна** пожежа скаженѣла дня 4. с. м. въ Бостонѣ Мас. Згорѣла велика 4-ро поверхова каменица при ул. Албени и кôлька меншихъ будинкôвъ. Шкода выносить около 80 тысячь долярôвъ. При гашеню пожежѣ втратило житє трехъ фаерменôвъ.

— **Незвѣсні** злочинцѣ украли въ Денвілъ, Ки. почтовый вôзъ разомъ зъ кôньми, въ якôмъ было 23 тысячѣ долярôвъ. Власти не вспѣли доси выслѣдити злочинцѣвъ.

— **Полудневу** Австралію навѣстило сильне землетрясенє. Богато домôвъ и будынкôвъ завалило ся, кôльканайцять людей погибло пôдъ звалищами, а шкоду обчисляють на кôлькасотъ тысячь долярôвъ.

— **Безмежна** жажда золота доводить иногдѣ міліонерôвъ до джелу або, якъ каже ся по руски, до Ивановои хаты. Ось и недавно засуджено въ Ст. Лоисъ, Мо. полковника Ботлира, многократного міліонера на 3 роки тяжкои вязницѣ за пôдкупство въ урядѣ, коли бувъ радным мѣста. И хотя-нехотя сердега помандрувавъ до Ивановои хаты, а всему винувата жажда золота.

— **Великі** снѣги упали дня 4. и 5. с. м. въ Пенсилвеніи, Ню-Йорку, Мічіґенъ и Огайо. Верства снѣгу груба мѣсцями на 2 ярды и бôльше, наслѣдкомъ чого перестали курсувати зелѣзничі поѣзды и стріт кары.

— **Загадочне** убійство президента Линкольна буде незабаромъ выяснене. Въ Мессивілъ померъ въ 72-гôмъ роцѣ житя Самуилъ Ернолдъ, лихои славы чоловѣкъ, котрый въ 1865 р. убивъ сего славного президента Сп. Державъ. Ернолда и его спôльникôвъ д-ра Мюдда, Меклафлина и пр. поставлено тодѣ у Вашинґтонѣ передъ судъ и двохъ першихъ зъ нихъ засуджено на цѣле житє до вязницѣ. Наслѣдникъ Линкольна, през. А. Джьонсонъ дарувавъ кару Ернолдови, котрый все казавъ, що вôнъ не винуватый. Одначе не можна было нѣякъ выдобути зъ него всеи правды, що дѣялось при убійствѣ Линкольна и якъ сего довершено. Ернолдъ не хотѣвъ нѣчого розповѣсти лише въ одно вôдпекувавъ ся, що вôнъ списавъ цѣлу історію, котра буде оголошена по его смерти и покаже всему свѣтови, що вôнъ не винуватый. — Описъ подѣй лишивъ ся дѣйсно, але еѣ не оголошено доси. Кажуть, що родина помершого жадае за выдачу паперôвъ кôлькадесять тысячей долярôвъ, а и то не хоче ихъ сейчасъ продати. Мимо того є надѣя, що описъ буде незабаромъ оголошеный.

— **Трупа** молодои женщины зъ 2-лѣтною дитиною на рукахъ найшли дня 6. с. м. на фармахъ недалеко Скрентонъ Па. Доси не можна было дôзнати якъ называла ся нещасна жѣнка, бо не мала при собѣ нѣякихъ паперôвъ. Догадують ся лише зъ одѣня, що прійшла недавно зъ Европы и походить имовѣрно зъ Угорщины. Лѣкарь сконстатувавъ, що такъ женщина якъ и дитина замерали.

— **Царь** на публичнôй аренѣ. Нѣяка революційна пропаґанда не може такъ пôдорвати царскои власти, якъ личне перебуванє царя середъ его пôдданыхъ. Въ такій думцѣ утвердивъ путящихъ Росіянъ недавный царскій побутъ въ Курску, де самодержецъ пробувавъ говорити передъ лицемъ ширшои публики. Зробивъ вôнъ враженє чоловѣка въ найвысшôмъ степени бѣдного, запуганого и недужого, словомъ ненормального. — Свои бесѣды выголошувавъ заикуючись, останавляючись и такъ тихо, що ихъ чули лишень тѣ, що найблизше стояли. Коли вôнъ почавъ свою рѣчь до земцѣвъ (на двôрци), то заразъ по першôй фразѣ збивъ ся зъ пантелику и замовчавъ. Запанувала глубока и прикра тишина, поки міністеръ Плеве не шепнувъ цареви до уха, навѣвъ его, и тодѣ его величество заговорило.

— Въ часѣ царского побуту въ Курску на улицяхъ было цѣлкомъ пусто, коли не числати шмигаючихъ шпѣгунôвъ и невеликихъ гуртôвъ чиновникôвъ, розставленыхъ въ рôжныхъ мѣсцяхъ. Причиною такои неприявы „вѣрнопôдданыхъ“ было се, що они налякали ся безлѣчи пересторогъ та рôжнородныхъ мѣръ осторожности. Такъ були надруковані поименні білеты въ рôжныхъ барвахъ, вôдповѣдно до рôжныхъ степенôвъ „благонадьожности“, а лише тѣ білеты давали право перебувати въ домахъ, на улицяхъ и прочихъ стежкахъ, куды мавъ повертати ся „государъ императоръ“. Царь державъ себе бундючно, подававъ руку лишь ґуберн. начальникови шляхты и кураторови харковского учебного округа.

— **Вже** вийшло ч. 4. „Осы.“ На передѣ красный образокъ зъ цвѣтами, вôдтакъ новый листъ Йошка до Дюры, фейлетонъ „Просвѣтителѣ американьскои Руси“ и богато смѣшныхъ вѣршôвъ та образкôвъ. Американьска Русь може бути гордою, що посѣдае таку гарну, сатирично — гумористичну часопись.

Кождый щирый рускій патріотъ повиненъ мати сю ґазетку въ своѣй хатѣ. Для читателѣвъ „Свободы“ коштуе лише 1 доляръ на цѣлый рôкъ. Хто хоче запренумеровати еи, нехай адресуе **„Оса“ Box 375, Olyphant, Pa,** та най пришле напередъ грошѣ.

Змилуйте ся
ıадъ американьскою Русею!

Докиж то просьба наша ꙗе кличемъ „вопіющаго пустыни"?! Покиж то эмо бути выставлені на ругу цѣлому свѣтови?! ъ довго ще прийдеть ся мъ ждати на нашѣ спрадливѣ домаганя?!

Мимохоть вириваеть ся ıака катілінарка супровъ байдужности на нашѣ рковнѣ справы тамъ, вôднамъ въ права належить помôчь. Казали намъ ıати и мы ждемо, не на(ѣ)емось! Принесе почта аевѣ часописи, хапаемо жде число, повнѣ надѣѣ. чей уже полагоджена рава руского епископства Америцѣ. Та на жаль — ожда почта приносить шь новый заводъ, нове еохочене!

Ложна клевета, кинена на ященикôвъ-народовцѣвъ, йчасъ найшла послухъ, — ıнено „въ горы" каменемъ ı тыхъ, котрѣ однѣ зъ цѣıп силы борють ся зъ во)гами св. вѣры, а кинено ı обвинено безъ выслухая засудженыхъ. Але коли)еба зробити дѣло. Єдиноıасенне для св. Церкви и ıроду, тамъ усувають ся ѣ, що легкодушно довѣрять всякимъ без'основнымъ,)длымъ силетнямъ.

Та нехай! Най була бы и равда, що мы, американько-рускѣ священики т. зв. краинскои партіи, що — жу — мы е потворы, сяѣ й такѣ, чижь не є тымъ)льше, вашимъ обовязкомъ, уховнѣ власти, постарати ı о направу, реформу „зôсованого" клиру. Тожь до ереведеня такои обновы усить бути крѣпка и леıльна рука. — Таке право оже мати лише епископъ. - Бачите проте ясно, що ы самѣ на себе просимо рма по вашому, а по нашому пересвѣдченю мы хоэмо головы, провôдника, отрый зъеднавбы насъ усѣхъ до спôльнои Божои рацѣ.

Дивѣть, якій розладъ ѣжь нами, та якъ на тôмъ эрпить и св. вѣра и наодность. Не дурѣть нѣ сеэ, нѣ другихъ тымъ, що усинъ хоть стратить об(р)ядъ то при католицизмѣ ıишить ся. Се ложь, се не равда! Такъ выховалисьте ıашь нарôдъ въ краю, що ь него понятія вѣры и об(р)яду тотожнѣ. Царославіе орывае наше стадо, а нѣго не стае латинникомъ. й лиха, ой кепска була ıхуба пок. Ледоховского и іму. Числили тамъ на се, о лише часть перейде на хізму а решта оберне ся ь латиньство. Знайтежь ро те, що не знаемо нѣ (о)дного такого случаю, а ıатистика вамъ вкаже, що ıе кôлька тысячь перейıло въ царославный таборъ.

Та пе диво! Хотяй цароıавне священьство не представляе найменшои моральои вартости, однѣ недоуки, ругѣ безхарактернѣ бізнесты, але они мають мачне, чарôвне слôвце, а ıмъ есть епископъ. Знаıть ся, они мають крѣпку ерковну орґанізацію, мѣжь ıмъ, якъ мы стоимо гей у риповѣдцѣ: — при дорозѣ, о не хоче, той насъ и кубне.

Возьмѣмъ еще пôдъ розıагу такихъ людей, якъ о. ıкевичь и иншѣ, котрѣ ь маскою „гр. кат." суть ıпіс потайными наганячаı дъ царославію, а не подивуетесь свѣжому фактови, що около тысячки людей недавно перейшло на схізму въ Мейфилдъ, въ державѣ Пенсилвенія.

Колибъ тутъ бувъ нашъ епископъ, усього того не було бы, а противно, збаламученый нарôдъ повернувбы назадъ до св. церкви, а цѣла царославна місія остала бы на леду. Остали бы пастырѣ безъ овець, генералы безъ вôйска. Тажь прецѣнь й порôвнати годѣ уровень культуры — освѣты нашого университетского священика зъ батюшками, выведеными зъ псаломщикôвъ — дякôвъ. Та що зъ того?! Ихъ усѣхъ лучить повага епископату, а мы ходимо блудомъ, ведучи зъ мусу гуртками політику на власну руку.

Вôдсилають насъ до о. візитатора, чи якъ тамъ се достоиньство зветь ся. И якужь власть дали вы сему нещасливо выдуманому чинови. Та щобъ тутъ и найенерґічнѣйшій и найлѣпшій чоловѣкъ занимавъ сей урядъ, нѣколи не заспокоить вôнъ жаданъ Русинôвъ, бо въ него нема нѣякои силы нѣ власти, щобы забезпечити нашъ обрядъ и церковнѣ маетки вôдъ хищныхъ, непокликаныхъ рукъ латиньского клиру.

Намъ треба епископа, котрый на пôдставѣ добре обдуманои автономіи буде кермувати рускою церквою въ Америцѣ. Мы не дѣти, щобъ насъ пôддурювати візитаторами — манекінами. Мы, знаючи добре тутешнѣ вôдносины, кличемо до васъ, Управителѣ руско-кат. Церкви у краю: Крайна вже пора мати намъ епископа! Занедбаете насъ и на дальше, пропаде Боже дѣло, не будемо мы виннѣ, вина впаде на тыхъ, котрѣ могли, мали силу ратувати, а не хотѣли, зволѣкали.

Не скажѣть же колись, що мы не перестерѣгали, не просили. Мыбъ васъ на вколѣшкахъ благали, якбысьмо знали, що се поможе. О нашѣ особы намъ не розходить ся. Тамъ, де мы єсьмо на парохіяхъ, сподѣемось, нарôдъ не вôдступить нѣ насъ, нѣ св. вѣры, поки нашого житя. Але намъ не розôрватись у четверо, щобъ всюды боротись; и силъ не высталобъ. Вашою рѣчею подбати за усѣхъ. Не журѣть ся платнею нѣ удержанемъ епископа. Мы не потрѣбуемо анѣ не хочемо цента вôдъ того австрійского правительства, котре гнобить нашъ нарôдъ, вôдъ котрого пріишлось утѣкати за широке море. Американьскѣ Русины самѣ подбають, щобы ихъ церковный зверхникъ мавъ приличне забезпечене, вôдповѣдне до своеи гôдности и становиска. Нарôдъ, котрый зъ робучихъ рукъ побудувавъ сотки церковь, школъ и парохіяльныхъ будинкôвъ, нарôдъ, котрый своею кервавицею удержуе священикôвъ и учителѣвъ, той рускій нарôдъ не пожалуе пару центôвъ на тое, щобы мати у себе порядокъ, ладъ и супокôй.

Вважайте, що зъорґанізованыхъ парохій въ самыхъ Спол. Державахъ есть высше 60. А окрôмъ того кôлькожь то Русинôвъ жие по многихъ мѣсцевостяхъ, поставившихъ храмы Божѣ и всьо потрѣбне та надармо ждучихъ на священика, котрый бы заспокоивъ ихъ духовнѣ потребы.

Проте цѣле ваше старане нехай ся зверне лишь на се, щобъ достати дозвôль на утворене руского епископату въ Америцѣ. Мы и не хочемо такого епископа, котрый бы бравъ пенсію вôдъ австрійского правительства. Мы не хочемо и знаку тыхъ кайданôвъ, нѣякихъ споминôвъ про той нужденный рядъ, котрый позваляе послѣдну шкôру здирати изъ руского мужика та робôтника. Мы вôдкинулибъ зъ погордою всяку жебрацку милостиню вôдъ жидôвско-шляхоцкои Австріи.

Мы горожане вôльнои Америки и хочемо, щобы нашъ будучій епископъ чувъ са вповнѣ вôльнымъ горожаниномъ, независимымъ вôдъ львôвско-вѣденьскихъ крутарѣвъ.

Сповнѣть же нашу просьбу, ратуйте американьску Русь вôдъ религійнои та народнои смерти! Дайте намъ епископатъ!

Руско кат. священикъ народовець

„Свобода"
писала правду.

Въ 47 числѣ „Свободы" була надрукована статя п. з. „Вылѣзло шило зъ мѣшка." Въ статьѣ тôй було написано, що о. Обушкевичь е скромнымъ царославнымъ аґентомъ, бо

1) вôнъ „працювавъ" за десять до одинайцять лѣтъ въ Мейфілдскôй парафіи, тôй парафіи, котра недавно перейшла на царославіе.

2) о. Обушкевичь приготовивъ людей до переходу на царославіе своею 11-лѣтною москвофульскою аґітацією;

3) коли вже Мейфілдчане були приготовані до царославія. то о. Обушкевичь спровадивъ до Мейфілдъ (за порозумѣнемъ зъ Марковомъ редактаромъ москвофульского „Галичанина") о. Ольшевского на пôвъ Поляка а на пôвъ Нѣмця, що бувъ свого часу Змартвыхстанцемъ, Василіяниномъ и ще Богъ зна чимъ — а самъ тихцемъ вынѣсъ ся до Маганой Сити, Па.

4) о. Обушкевичь знавъ, що о. Ольшевскій царославный не лишь въ дусѣ але и на дѣлѣ, бо сейчасъ по своимъ пріѣздѣ до Америки нараджувавъ ся зъ царославными протоереями.

Мимо сего, що статья тая була друкована ще въ половинѣ минувшого мѣсяця то о. Обушкевичь, котрый буцѣмъ то такъ дуже дбае о свою честь — не зробивъ доси нѣчого такого зъ чого бы можна було пôзнати, що вôнъ не е царославнымъ аґентомъ. Противно, о. Обушкевичь тôлько еще потвердивъ тое о чѣмъ писала „Свобода." Вôнъ не тôлько, що не спинявъ и не спиняе царославія въ Мейфілдъ, але коли тѣ люде, що невдоволенѣ зъ переходу на царославіе хотѣли мати въ Мейфілдъ мітинґъ и запросили на него о. Обушкевича, то о. Обушкевичь вôдтелеґрафувавъ, що не може пріѣхати, бо есть хорый...

Не треба забувати.

1) що той самъ о. Обушкевичь бѣгавъ до латиньского бискупа та до католицкихъ попôвъ, коли Олифантского священика безъ найменчои пôдставы и права екскомунікувавъ айрискій бискупъ;

2) що той самъ о. Обушкевичь, щобы знищити „радикалôвъ" бѣгавъ помимо своеи старости ажь до Олифанту хрестити дѣти по домахъ, ховати людей и сповѣдати кôлькохъ хрунѣвъ въ католицкôмъ костелѣ, помимо сего, що въ Олифантѣ була на той часъ своя руска церковь и рускій священикъ;

3) що той самъ о. Обушкевичь намовлявъ хрунѣвъ до права, бѣгавъ до корту свѣдчити за бискупомъ, присягавъ, що айрискій бискупъ мае власть надъ рускими священиками а на кôнци, коли вже вôдходивъ до Магатой Сити, щобы пôмститись на „радикалахъ", продавъ церковный цминтаръ тымъ, що заарендували его корчму!

А теперь? Теперь, коли цѣла бувша парафія о. Обушкевича перейшла на царославіе, то вôнъ анѣ ухомъ не веде, але сидить тихенько якъ та мишь въ дѣрѣ, бо хорый?!, та вôдъ часу до часу пускае въ свѣтъ свои миротворчѣ посланія, щобы людей и дальше туманити. Але вже запôзно о. Обушкевичь! Нарôдъ вже пôзнавъ ся на васъ, на вашôй побожности и миротворности. Нарôдъ пôзнавъ що вы скрытый царославный аґентъ, що нѣ любови ближнього у васъ не ма а е лишь саме фарисейство и скрыта злость та злоба. За такого уважае васъ днесь каждый розумный американьскій Русинъ и буде уважати такъ довго, доки не дасте доказôвъ чогось противного. ?

Розговоры
въ рускôй читальни у Америцѣ.

У просторôй гали зôбрало ся богато людей рôжного вѣку. Є тутъ и старшѣ люде и молодѣжь въ самôмъ розцвѣтѣ. Коло поважныхъ жѣнокъ притулилися маленькѣ дѣточки; и они цѣкавѣ послухати тыхъ прекрасныхъ оповѣдань та историй, якѣ читають та розказують на читальни. Помежи присутными иде оживлена бесѣда. — Читальня еще не зачала ся, тожь люде говорять за своѣ рôжнѣ справы, розповѣдають що цѣкавѣйшого изъ минувшого тыжня. Коли подивитись на всѣхъ тыхъ читальникôвъ, то здаеть ся, немовбы була одна велика родина, що зôбрала ся на яке родинне свято. Божь сѣ люде усѣ знають ся добре изъ собою. Якбы не читальня, єденъ за другого и не знавбы нѣколи, а такъ посходили ся зъ цѣлои околицѣ, зайшли зъ собою до бесѣды и вже знакомôсть межи ними добра. Оть подивѣть ся лишень, и нинѣ до читальнѣ зайшовъ новый „ґріноръ" та сѣвъ собѣ изъ самого заду у лавцѣ. Та вже пôдходить идъ ньому кумъ Кость Моцарь й почппае розмовляти. Въ тôй хвили зближили ся молодики Никола Козакъ та Михайло Русинъ и прилучують ся до розмовы. Усѣхъ очи звертають ся на чужого, каждый дивить ся на него пріязно и весело. Не минае и пять минутъ, а встыдливый „ґріноръ" вже чуе себе мѣжь читальниками такъ добре, якбы тутъ зрôсъ та выховавъ ся. Мѣжь тымъ дверѣ вôдъ галѣ разъ вразъ отвирають ся, надходять другѣ люде, витають ся зо всѣми, смѣють ся, жартують. Простора комната выповняе ся по береги. Всѣ мѣсця заняті, декому вже и тѣсно, але пріемно, божь се мѣжь своими.

Дзвонять сему годину по церквахъ. Въ тôй хвили надходить священикъ, несучи цѣлый звôй часописей пôдъ пахою, — въ рукахъ держачи книжку. Поклонивъ ся усѣмъ зôбранымъ, витаючи ихъ христіяньскимъ поздоровленемъ. Читальники красно вôдповѣдають на се привитане та мовбы на якій знакъ, усѣ доразъ притихають, щобы почути новины изъ часописей. Священикъ розвертае ґазету одну за другою та читае що цѣкавѣйшого. Читае про хлопскѣ страйки у старôмъ краю. якъ то паны-дѣдичѣ платили людямъ по 20-25 ц. за цѣлый день роботы, а декуды 10 — 15 ц. Щирѣ люде изъ украиньскои, хлопскои партіи стали писати про ту кривду у ґазетахъ та книжкахъ, стали ходити помѣжи нарôдъ та навчати, щобы страйками добивали ся лѣпшои платнѣ. Послухавъ ихъ нарôдъ и кôлькасотъ тысячь рôльныхъ робôтникôвъ застановили роботу, жадаючи вôдъ панôвъ пôдвысшеня платнѣ. Тогды дѣдичѣ, замѣсть пристати на справедливѣ домаганя бѣдного руского народу, зажадали вôдъ старостѣвъ вôйска, кричачи, що въ ихъ селахъ бунтъ. А то була брехня, бо селяне поводили ся спокôйно, не зачѣпали нѣкого, а лише не хотѣли ити на паньскѣ ланы за пôвъ дармо працювати. Та що зъ того, коли въ старôмъ краю завсѣгды лишь паньска и правда и сила. Ще й найшли ся помѣжь Русинами пôдлѣ Юды, котрѣ разомъ зъ Ляхами и Жидами кричали противъ страйкôвъ та говорили, що се бунтъ, та що треба шандарôвъ и вôйска. Сами ворогами хлопôвъ були москвофілы и ихъ ґазеты, бо имъ розказавъ московскій паньскій урядъ, щобы они боронили панôвъ-дѣдичѣвъ. Польскѣ паны дуже втѣшили ся, що мають тыхъ рускихъ зрадникôвъ за своихъ льокаѣвъ, божь теперь смѣло говорили до австрійского уряду: „Дивѣть ся! самѣжь „твердѣ" Русины кажуть, що рускій нарôдъ вôдъ насъ не мае кривды, та що страйки то ничъ иншого, лише анархія, бунтъ, революція"! Розпочалось теперь справдѣшне пекло у краю. Вôйско и шандары рубали, стрѣляли страйкерôвъ, тысячами арештували невинныхъ людей, збыткуючи ся найбôльше надъ тыми, котрыхъ уважали за проводирѣвъ страйку. Поарештували богато академикôвъ-студентовъ тай иншихъ интеліґентныхъ мужѣвъ изъ хлопскои, украинскои партіѣ и держали ихъ по арештахъ довгій часъ безъ допросôвъ, безъ слѣдства. Однакъ помимо такои жорстокости, убійства, калѣцтва и арештовань, помимо того, що москвофільскѣ попы намовляли по селахъ скебувати, нарôдъ выгравъ майже всюды полѣпшене платнѣ. Притôмъ украиньска партія показала, що може гордити ся правдивыми мучениками героями. Будзиновскій, Петрицкій и Цеґельскій, несправедливо арештованѣ проводирѣ страйкôвъ, не приймали въ арештѣ бôльше нѣжь тыждень анѣ ѣды анѣ воды, такъ, що ихъ умираючихъ мусѣли переслухати. При тôмъ показала ся ихъ невинность и ихъ радо-нерадо выпущено на волю. — По живникахъ, а ще и теперь вôдбувають ся суды на страйкерôвъ, котрѣ позасуджовали множество людей безъ нѣякои вины на кôлька тыжнѣвъ або мѣсяцѣвъ. Черезъ такѣ несправедливѣ засуды хотять паны вôдстрашити хлопôвъ вôдъ боротьбы о хлопске, руске право. Але дасть Богъ дочекати другого року, побачимо, що не кôлькасотъ громадъ, а цѣла руска Галичина поборе ся зо своими гнобителями, панами й жидами.

Оттаке стояло въ ґазетахъ, священикъ читавъ, пояснювавъ, а нарôдъ слухавъ, непорушившись, мовь прикованый.

Неодна жѣнка сплакала, почувши за те збытковане надъ нашими людьми, старшѣ поспускали внизъ свои головы, у важкôй задумѣ, розважуючи ту неволю, передъ яковь самѣ зъ краю утекли, а молодѣжь, тôй лишь искры сыпались зъ очей, завзятый гнѣвъ палавъ у ихъ очехъ. Перестать читати священикъ а наразъ зъ усѣхъ боковъ посыпались пытання, грôзьбы, а то й клятьба.

„Злінчувати бы ихъ усѣхъ!" озвавъ ся горячій Никола Козакъ.

„Ще не вырубали паны й жиды усѣхъ лѣсôвъ, ще выстане дерева имъ на шибеницѣ!" скоро пôдхопивъ кумъ Кость, затискаючи свои сильнѣ кулаки.

А горячокровнѣ Русины зъ угорскои стороны, тѣ лишь зубы затискали та заедно повтаряли: „А фрасъ бы ухлапілъ ихъ преклятыхъ!"

Середъ того гамору, де всѣ горячились, кричали зъ пересердя, лишь одна жена Параска Добряня сидѣла спокôйно, задумчиво пôдпершись рукою о лавку. Коли мало-помалу гамôръ затихъ, пронѣсъ ся несмѣло еи дзвôнкій голосъ по гали:

„А я си гадаю" — повагомъ каже она. „що анѣ паны анѣ жиды не е тутъ такъ виннѣ, якъ такой тѣ нѣбы Русины, що писали и намовляли противъ страйкôвъ. Бо то Ляхъ чи недовѣрокъ — каждый знае, що ворогъ, тай ся его стереже, але якъ свôй иде противъ свого, оттогды ажь бѣда. Вôдъ хатного злодѣя не устережешь ся. Я мѣркую, що таки найтяжшѣ нашѣ вороги то москвофулы, чи якъ тамъ ихъ звуть"!

„Хрунями звуть, Юдами звуть, перевертнями та запроданцями!" ажь крикнувъ братъ Николы, Иванъ.

Священикъ цѣлый той часъ лише стоявъ та усмѣхавъ ся. Колижь буря трохи притихла, вôнъ спокôйно обôзвавъ ся:

»Панове братя и вы сестры! Не дивую сь я тому, що вамъ зъ накипѣлои жалемъ груди оттакѣ слова вырывають ся. Але намъ завсѣгды треба памятати, що мы христ'яне. Нинѣ свѣтъ не такій, щобъ бити ся шаблями та списами. Не потреба намъ ґверôвъ та ґарматъ, намъ треба просвѣты и єдности. Ходѣмь усѣ до читальнѣ, учѣмъ ся своеи рускои исторіи а також того, якъ жили иншѣ народы та якъ добували собѣ волѣ й гаразду. Читаймо часописи и книжки, щобы вызнати. якъ на цѣлôмъ свѣтѣ борють ся нинѣ бѣдни зъ богатыми, робôтники зъ панами. Тогды будемъ знати, що найстрашнѣйшимъ оружіемъ для кривдителѣвъ есть то, коли всѣ покривдженѣ злучать свои голосы при выборахъ. Такои злуки потреба братямъ въ краю, потреба и намъ тутъ въ Америцѣ противъ компаністôвъ. Поставмо собѣ таку ясну цѣль: президентомъ Сп. Державъ мае бути робôтникъ, конґресменомъ лише робôтникъ, при выборахъ стейтовыхъ, мѣсцевыхъ и всякихъ не голосуймо на нѣкого, лише на просвѣченыхъ, характерныхъ робôтникôвъ. Така сама рада и для нашихъ краянôвъ за моремъ, а коли ихъ шахрують, коли тамъ выборче право несправедливо уложене, най страйками и бойкотами примусять гнобителѣвъ до того, що робôтному народови законно належить ся.

Та не хочу тутъ держати політичнои бесѣды, а прочитаю вамъ дальше »Исторію Московщины," котру розпочалисьмо тамтого разу. Сю книжочку написавъ справедливый Москаль Благовѣщеньскій та докладно розповѣвъ у нѣй про всѣ тѣ звѣрства, шахрайства, кривды и зрады, якихъ допускали ся московскѣ царѣ таки на своимъ московскôмъ народѣ."

И знову стало тихо, лишь було чути звучный голосъ читаючого. Читавъ дякоучитель Михайло Збручѣвъ. Читавъ за царя Ивана Грозного, котрый для забавки тропивъ, паливъ, вѣшавъ и четвертувавъ людей, противъ тыхъ его посѣпакôвъ, що звали ся „опричниками" а котрѣ мордували людей та палили, руйновали села для царскои утѣхи. Стояло тамъ такожь написано про те, якъ той царь Иванъ Грозный власною рукою убивъ рôдного сына и богато, богато тыхъ страшныхъ и пôдлыхъ учинкôвъ, якими переповнена исторія московскихъ царѣвъ.

Коли читаючій змучивъ ся, замкнувъ книжку, а усѣ стали збирати ся домôвъ. Та еще пôдъ конець читальняный хоръ заспѣвавъ патріотичныхъ пѣсень. Всѣ зôбранѣ потягали за спѣваючими знакомѣ пѣсни. Упередъ всього громомъ рознесло ся „Не пора Москалеви й Ляхови служить" „Ще не вмерла Украина" а на закôнчене сумовите: „Вже больше лѣтъ двѣста, якъ козакъ въ неволи." — Тота сумна мелодія такъ и за серце рвала каждого. Сама собою на каждого налягла туга и за тою свѣтлою минувшиною, и за тымъ рôднымъ краемъ, за широкими степами, за любыми горами та прекрасными рѣками. „Земле рôдна, братя рôднѣ, колижь васъ побачимо? Коли разомъ заспѣваемо веселу пѣсню свободы?"

„Дайжежь Господи, щобъ Русь Украина якъ найскорше пôрвала кайданы, щобъ прогнала врагôвъ клятыхъ та щобъ усѣ Русины въ згодѣ и любови ґаздовали дружно въ своѣй хатѣ по правдѣ та по Божому закону!"

Такѣ думки ворушились у каждого, коли выходивъ изъ читальнѣ.

Читальникъ

Оповѣщене.

Руске товариство »Зоря« въ Ню Йорку скликуе годовый рôчный мітинґъ на день 4. сѣчня 1903. о год. 6-ôй вечеромъ въ гали ч. 46. на А. Ave., на котрый мають явити ся всѣ члены товариства.

Иванъ Молчко, секретарь

Дописи.

49. ЛИСТЪ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Выборча комедія.

Померъ ґр. Каролъ Дзедушицкій, польсько-шляхотського и цѣсарсько-королѣвського староства милостію посолъ до вѣденьского парламента, „выбраный" зъ IV. хлопськои курія выборчого округа Стрый-Жидачôвъ-Дрогобычь... Умеръ и сейчасъ заворушили ся всѣлякѝ выборчѝ патріоты.

Вся Польща зъ вынимкою соціялістôвъ заспѣвала въ одинъ голосъ, що мандатъ и на далѣ мусить лишити ся въ польськихъ рукахъ и що треба бороти ся противъ руського кандидата, будь вôнъ зъ якои небудь партіи.

Въ москвофільськôмъ таборѣ закишѣло и до мѣсцевыхъ москвофілôвъ пôшовъ зô Львова приказъ, що кандидатомъ мусить бути членъ москвофільскои партіи о. Василь Давидякъ зъ Тухлѣ, бо вôнъ кандидувавъ тамтого разу.

„Украинськѝ патріоты" зô Стрыйщины, котрѝ ще доси на свою руку засѣваютъ консолідаційну отруту въ повѣтѣ, пôшли пôдъ команду москвофілôвъ и пристали на кандидатуру Давидяка, а такій стовпъ національно-демократичнои партіи, якъ адвокатъ д-ръ Олесницькій, працювавъ середъ выборчого періода въ користь москвофільського кандидата такъ само, якъ бувъ бы працювавъ и въ користь руського. Злощасна „адвокатська політика" нѣякъ не позваляе стрыйськимъ Русинамъ вырвати ся зъ москвофільськихъ обôймôвъ... Зарядъ національно-демократичнои партіи, уживъ супротивъ довершеного факту, т. е. супротивъ принятя кандидатуры о. Давидяка черезъ повѣтовыхъ „головачѣвъ" руки и постановивъ до выбору не мѣшати ся.

Лишь одинъ здоровый голосъ давъ ся чути, голосъ дрогобыцькихъ хлопôвъ, котрѝ запротестували противъ кандидатуры москвофіла. Однакъ и они высунули доволѣ нещасливу кандидатуру судіѣ Йойка, котрый може бути и найчеснѣйшимъ въ свѣтѣ Русиномъ, але все таки есть разъ урядникомъ, а друге чоловѣкомъ старшои даты, котрый нѣякъ не пôшовъ дальше „рôвноправности" и „матеріяльного та морального пôднесеня селянства та маломѣщанства", — а такихъ фразъ теперь рѣшучо замало. Загаломъ у насъ теперь запанувавъ давный хаосъ понять. Абы показати, що мы не такѝ страшнѝ, якъ насъ польська шляхта малюе, не гайдамаки и т. п., высуваемо при кождôй нагодѣ кандидатуры якъ найбôльше блѣдыхъ політично особъ, такихъ, що про нихъ можна сказати: „нѣ рыба, нѣ мясо", — думаючи, що тымъ лекше побемо противника, а на дѣлѣ осягаючи якъ-разъ противнѝ успѣхи, бо для польськои шляхты и найсмирнѣйшій Русинъ — гайдамака, а нарôдъ за „нѣ рыбою, нѣ мясомъ" не мае охоты йти... Остаточно супротивъ упертости москвофілôвъ и дрогобыцькѝ хлопы и ихъ кандидатъ уступили передъ Давидякомъ.

Въ цѣлôй справѣ зробили Русины одну принціпіальну ошибку. Въ руськихъ ґазетахъ голосить теперь той — едино вѣрный — поглядъ, що москвофілôвъ не треба уважати руською партіею, лише шайкою ренеґатôвъ, Москалѣвъ по народности, зъ котрыми треба такъ само бороти ся, якъ зъ польською шляхтою. Та на жаль коли прійде до практичнои роботы, отъ хочь-бы до выборôвъ, отсей принціпіяльный поглядъ забуваеть ся и вся руська пресса спѣвае пôдъ москвофільськѝ ноты, що найлѣпше не класти двохъ руськихъ кандидатôвъ, т. е. уважае москвофіла Русиномъ. Такъ було и теперь, и о. Давидякъ оставъ одинокимъ кандидатомъ супротивъ польського шляхтича ґр. Старженьского.

Тай зачали москвофілы „роботу"! Почали проливати сльозы, що шляхта не вмѣе ихъ оцѣнити, що рôвнае ихъ зъ руськими партіями, а вони тымчасомъ зовсѣмъ не такѝ гайдамаки, вони нѣ страйкôвъ не робили, нѣ противъ шляхты не выступали, вони нарôдъ еще здержували вôдъ страйкôвъ и въ выборчôмъ округѣ до страйкôвъ не допустили...

Та шляхта не дала зворушити ся москвофільськимъ плачемъ, махнула рукою на москвофільськѝ заслуги, — и сими днями перейшовъ при выборахъ ґр. Старженьскій 342 голосами, а на Давидяка впало 337 голосôвъ. Иньша рѣчь, що тыхъ голосôвъ польській графъ не доставъ легально, законною дорогою. Правыборы переводили ся такимъ самымъ шахрайствомъ та урядовымъ розбоемъ, якъ звычайно въ Галичинѣ, а при самыхъ выборахъ уневажняли Давидякови безъ найменьшои причины кôлька голосôвъ.

Та не о те намъ иде... Польська шляхта все рабувала політично руській нарôдъ и все рабувати буде, доки весь нарôдъ не прійде до такои свѣдомости, що панамъ страшно буде пошахрувати що-небудь хочь на волосъ, — а до такого освѣдомленя треба передовсѣмъ, абы Русины поставили москвофілôвъ на однôй дошцѣ зô шляхтою и противъ однихъ и другихъ выступали въ однаковымъ завзятемъ. А на се національно-демократичнôй партіи мимо найгарнѣйшихъ теорій въ практицѣ здобути ся якось тяжко...

Для жертвъ страйку...

Пôдчасъ сегорôчнои страйковои боротьбы, котра що правда, закôнчила ся побѣдою хлопôвъ, и жертвъ було чимало. Богато було поранено, одинъ (Франко Скочилѣсъ зъ Якторова) навѣть умеръ зъ ранъ, богато-пребогато гнило по кримiналахъ до суду, а теперь гниютъ далѣ засудженѝ, — а всѣ вони чистѝ жебраки, бо за весь часъ ихъ мукъ и въ кого бувъ якій маетокъ, то зовсѣмъ пôдупавъ... Кôлько ихъ всѣхъ буде, тыхъ, що жертвами народньои долѣ впали, — точно поки що не знати; знаемо лише зъ промовы посла Романчука въ парляментѣ, що до кôнця жовтня с. р. ставлено передъ судъ 521 страйкерôвъ, зъ чого 113 увôльнено, 73 засуджено на 192 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ разомъ, а 325 на 189 мѣсяцѣвъ звычайного арешту разомъ. При тôмъ усѣ, и засудженѝ и увôльненѝ, пересидѣли въ слѣдчôмъ арештѣ 660 мѣсяцѣвъ разомъ, т. е. майже два разы тôлько, якъ выносить кара засудженыхъ. Значить ся, за страйки мае гнити руській хлопъ въ кримiналѣ 1041 [=192+189+660] мѣсяцѣвъ, або 12 лѣтъ и 9 мѣсяцѣвъ, а се ще не все, бо засуджують еще й доси и то дуже строго.

Усѣмъ тымъ жертвамъ треба помочи, а руській нарôдъ, чи радше руська интеліґенція, бо хлопы вынищенѝ страйкомъ, складае дуже мало.

Коли руськѝ студенты опустили львôвській університетъ, коли ходило о кривды интеліґентнои части руського народа, то руська интеліґенція и сама такъ одушевила ся и зъумѣла такъ одушевити нарôдъ, що на пôдмогу студентамъ зôбрано коло 70 тысячѣвъ коронъ. Та коли треба помочи хлопськôй частинѣ руського народа, то хочь та хлопська частина для всего народа и найважнѣйша, хочь властиво вона — нарôдъ, то запалъ интеліґенціи остивъ и на пôдмогу жертвамъ страйку зôбрано доси ледви коло 5 тысячѣвъ коронъ... Сумный обявъ, але на жаль правдивый!...

Та въ руського народа есть часть грошей изъ сумы, зложенои для студентôвъ, а буде того надъ 15 тысячѣвъ коронъ. Самѝ студенты ухвалили еще при кôнци липня с. р. на своихъ зборахъ, абы тыми грошми пôдпомочи страйкуючихъ, того самого домагали ся также спріяючѝ хлопамъ ґазеты, — але „старшѝ патріоты" вперли ся и нѣякъ не хотять на се згодити ся, а хотять закладати якесь товариство, котре спомагало бы студентôвъ. Въ иньшихъ народôвъ суспôльность дае грошѣ студентськимъ товариствамъ, абы вони самѝ своихъ членôвъ спомагали, — а въ насъ хочуть студентами опѣкувати ся, якъ малыми дѣтьми. Студенты противъ такои опѣки запротестували, старшѝ знову оправдують ся, люди сперечають ся, грошѣ лежать, а въ хлопськихъ хатахъ морозъ уже малюе цвѣты по вôкнахъ, а туй-туй зачне вже й голодъ въ черевѣ маршѣ выгравати й передъ очима чорными пятнами танцювати...

25 падолиста 1902. М. Л.

Листъ зô Швайцаріи.

Страйкъ руськихъ хлопôвъ въ Галичинѣ передъ судомъ робôтникôвъ въ Цюріху.

Сегорôчна страйкова боротьба руськихъ хлопôвъ зъ польською шляхтою, що рознесла ся голоснымъ вôдгомономъ по всѣмъ свѣтѣ, не обминула й Швайцаріи, по крайнѣй мѣрѣ Цюріха, найбôльшого швайцарського мѣста. Цюріхській соціяльно-демократичный дневникъ »Volksrecht« (»Народне право«) помѣстивъ въ чч. 254 и 255 про страйкъ статю Михайла Лозиньского п. з. „Bauernstreik in Ostgalizien", а цюріхське „Товариство австрійсько-угорськихъ соціяльныхъ демократôвъ скликало народнѝ зборы, абы обговорити становище австрійського правительства супротивъ страйку.

Отсѝ зборы вôдбули ся вчера вечеромъ въ великôй сали робôтничого просвѣтного товариства »Eintrecht« (»Згода«) при участи коло 200 людей, — робôтникôвъ, студентôвъ и студентокъ. На зборахъ говоривъ Михайло Лозиньскій. Розповѣвъ коротко историю руського народа вôдъ часу, якъ вôнъ попавъ ся въ польську та російську неволю ажъ до нинѣшнои хвилѣ, представивъ розвитокъ руськихъ партій въ Галичинѣ, змалювавъ гôрку долю руського хлопа, подавъ матеріяльнѝ и идейнѝ причины страйкôвъ, описавъ ихъ перебѣгъ и ихъ успѣхъ, розказавъ про насильство краевого и центрального правительства, про страйкову дебату въ парляментѣ, — про все те, що въ Галичинѣ кождый знае и що й Вы тамъ въ Америцѣ знаете, але для Швайцарцѣвъ воно незнане и дивне, — а пôдъ конець поставивъ таку резолюцію:

„Народнѝ зборы:

высказують свôй подивъ во виду енерґіи, зъ якою руській хлопъ въ Галичинѣ, вѣками давленый польською шляхтою, вступивъ у велику страйкову боротьбу и такъ успѣшно єи перевѣвъ;

заявляють свое найвысше обурене и погорду такъ за-для вырафінованo-противзаконного поступованя австрійського центрального правительства, котре весь руській нарôдъ въ Галичинѣ вôддае польськимъ дѣдичамъ за ихъ політичну льокайську службу на рабунокъ, а въ вѣденьскôмъ парляментѣ устами президента міністрôвъ д-ра Кербера не лише взяло въ оборону рабôвничу господарку польськои шляхты въ Галичинѣ, але й заявило, що для Галичины и въ будучности буде мати значѣне не законъ, а самоволя польськои шляхты, — якъ также за-для ворожого народови становища парляментарнои бôльшости, котра, хочь сварить ся мѣжь собою, то все иде рука въ руку тамъ, де ходить о гнобленѣ и здирство народа;

пересилае свои найгорячѣйшѝ симпатіи вôдважнымъ борцямъ — зъ надѣею, що вони не спочнутъ швидше, ажь въ боротьбѣ народа противъ його гнобителѣвъ и вызыскувачѣвъ буде вôднесена послѣдна побѣда."

Отсю резолюцію приняли зборы одноголосно, даючи тымъ одинъ доказъ больше, „що — якъ сказавъ бесѣдникъ, — мѣжнародна солідарность робучого народа не пусте слово, а правдиве, могуче чувство, передъ котрымъ дрожать всѣ тыраны"...

Цюріхъ, 25 падолиста 1902. М. Л.

Palliser, B. C.

Зъ Канады пишуть намъ: Въ нашôй околици теперь маемо дуже добру роботу коло дорôгъ. На мѣсяць заробляемо 30 до 45 долярôвъ; при тôмъ маемо и виктъ (бордъ). Въ тôй партіѣ, де я роблю, працюе насъ всего 2 Русинôвъ, а решта Анґлики, Айришѣ та Шведы. Та проте намъ ся не вкучить, бо робимо лише 8 годинъ на день. По роботѣ читаемо собѣ обыдва „Свободу" та „Осу" або яку поучаючу книжку. Тожь часъ намъ сходить и весело и пожиточно.

Тутъ мимохôть приходять менѣ на думку нашѝ дѣвчата въ Едмонтонъ, якъ то они ничь не знають, хиба накупити кендôвъ та грызти ихъ цѣлыми днями. Гей дѣвчата, рускѝ дѣвчата! Чого вы такъ нескорѝ до просвѣты, якъ жвавѝ до танцю та забавы. Знайтежь дѣвчатка, що якъ чоловѣкъ бере собѣ жѣнку то не пытае, чи вона вмѣе красно ґанцювати, але уперѣдъ в його, чи она розумна, просвѣчена, чи буде доброю ґаздинею та милою жѣнкою. Щожь за хосенъ зъ такои подруги, зъ котрои не ма нѣ порады нѣ розрады.

Тожь рускѝ красавицѣ, кажу вамъ щиро, що до вашихъ красныхъ личокъ бракуе вамъ еще науки, письма. Тому замѣсть куповати кенди, заплатѣтъ собѣ та читайте „Свободу" та „Осу". Кôлька васъ най ся зложить разомъ, а читайте ґазеты вôдъ дошки до дошки, спровадьте собѣ книжки изъ рускои книгарнѣ въ Олифантъ, Па, то тогды будете не лише хорошѝ на вроду, але и на душѣ и на розумѣ. Помагай Боже!

Юрій Середякъ.

Yonkers N. Y.

Въ понедѣлокъ дня 8. Децембра. с. р. приѣхавъ до Юнкерсъ. Н. Й. епископъ православный Серафимъ. Тогожь дня вечеромъ правивъ въ тамошнôй церквѣ вечѣрню. Людей було дуже мало. — Епископъ Серафимъ е епископомъ месіонаремъ, висланымъ патріярхомъ царгородскимъ для зъорґанізованя православноц епархіи въ Америцѣ. Теперь мае 45 рокôвъ. Академію духовну укôнчивъ въ Петербурґу въ 1881 р. Архимандритомъ зôставъ въ початку того року, и того самого року зôставъ епископомъ. Говорить тôлько по московски. По нашому не знае. Вôдправа його есть чисто російска.

П.

Руска кольонія

въ Ґімлѣ и Плейсантъ Гомъ въ провінціи Манітоба, Канада.

На пôвнôчь 40 миль вôдъ Виніпеґу, головного мѣста Манітобы обсѣли Русины до 260 квадратовыхъ миль землѣ. Земля тутъ по найбôльшой части покрыта лѣсами, але есть урожайна а трава есть поживною и смачною, що худоба нею выпасае ся якъ вôдъ зерна. — Бôльша часть людей приѣхали безъ цента, але при щирôй праци и вытревалости розґаздували ся они добре. Мають свою худобу, знаряды рôльничѝ найпотрѣбнѣйшѝ и богато вже зъ нихъ достали діды (декрета) на свои фармы. Якъ въ Ґімлѣ такъ и Плейзантъ Гомѣ суть побудованѝ церкви, котрѝ зъ болемъ серця нетерпеливо ожидають правдивого а щирого руского священика. Есть тутъ чотыри школы; въ двохъ суть учителями анґлійцѣ; въ однôй коло Ґімлѣ, Русинъ Василь Цѣхоцкій. Четверта новозорґанізована школа шукае за учителемъ також Русиномъ. Всѣ чотиры школы суть публичными и языкъ выкладовый анґлійскій, тлумаченый на руске.

Любовь и жичливôсть межи Русинами есть щира, всѣ жиють въ згодѣ; дужшій помагае слабшому матеріяльно, такъ що сусѣднѝ народы зъ укоса заздрôснымъ окомъ на се споглядають, и мають чого, бо позаѣздили тутъ скорше, забрали землю, але ихъ ґаздôвства не хотять якось такъ скоро розвивати ся якъ нашихъ Русинôвъ.

Желѣзниця сыпярскои компанѣѣ двома галузями пôдходить досыть близенько до обохъ кольоній. Межи иньшими есть двѣ рускѝ крамницѣ, одна С. Зеленѣцкого, друга Гаврылюка; въ обохъ интересъ йде не согôрше.

Теперь всѣ тутъ нараджують ся, абы спровадити руского священика и вызначити пенсію $600.00 и доходы а тымчасомъ старають ся побудовати резіденцію при обохъ церквахъ; рѣчь певна, що дѣло до весны зôстане довершене, а тогды весна радости въ каждôмъ зацвите, бо покажуть другимъ, що безъ чужихъ опѣкунôвъ обôйдуть ся, що своимъ розумомъ при едности умѣють провадити ся, що повинно бути взоромъ для всѣхъ иншихъ канадійскихъ Русинôвъ.

Желаю отже всѣмъ изъ щирого серця, абы слѣдомъ дѣлъ тутейшихъ Русинôвъ поступали а тогды певно жаднѝ пôдприемцѣ, вовки въ овечихъ шкôрахъ не здужають насъ розбити, тогды станемъ сильными на корысть свою и своихъ потомкôвъ и тогды благословеніе Всевышнього зôйде на насъ.

В. Цѣхоцкій.

Листъ

руско-кат. священика, місіонара въ Канадѣ.

(Сей листъ подаемо яко перестрогу всѣмъ чеснымъ Русинамъ, котрыхъ еще не збаламутили ляцкѝ пройдисвѣты ксьондзы).

Цѣлкомъ справедливо вы пишете, що епископы айрискѝ якъ и французскѝ не розумѣють анѣ нашого обряду, анѣ нашого народу, зъ чого слѣдуе, що и не могуть нами занимати ся якъ слѣдъ. Я знаю то дуже добре, що то, що наше рôдне и намъ миле, бо наше, для нихъ то чуже и не зрозумѣле, бо и першій разъ видять — и не служить для ихъ цѣлей. Цѣла трудность въ тôмъ, що на разѣ не маючи нашои зверхности церковнои пôдлягаемо чужимъ, що выглядае такъ, якъ бы класти каркъ въ ярмо. Я думаю, що конечнымъ есть обôбрати якусь дорогу — котрою бы мы домагали ся нашихъ правъ; конечнымъ есть, щобы мы такъ добре порозумѣли ся въ поступованю до нашои цѣли и такъ солідарно поступали напередъ зъ всякою розторопностію и осторожностію, щобы намъ нѣхто не посмѣвъ закинути блудного и безтактовного проваджения дѣла и нашои святои церкви и дѣла народного. При тôмъ всѣмъ мусимо полишити на боцѣ особистѝ и самолюбнѝ взгляды, а мати на оцѣ лишь загальне добро церкви и нашого любого народа поступъ и просвѣту. Цѣла наша місія канадѣйска и всѣ Всеч. Отцѣ Сполученыхъ Державъ (маю на думцѣ оо. духовныхъ зъ Галичины и щирыхъ народолюбцѣвъ) мусимо стати на однôй дорозѣ, котра намъ всѣмъ мусить бути добре знана, такъ що доси напряму якъ и нашого власного поступу по нѣй. Такимъ лишь чиномъ пôсля моеи гадки, мы можемо набрати значеня мѣжь чужими, що зъ нами певно будуть числити ся, а мѣродайнѝ чинники святои церкви видячи наше бездоганне провадженe ся и нашѝ цѣлкомъ слушнѝ а при тôмъ и поправнѝ прошеня и домаганя, звернуть на нихъ бôльше уваги, нѣжь до теперь и есмь певный увзглядненя нашихъ домаганъ. А щобы мы, священики, що есмо майже всѣ товаришами зъ шкôльныхъ лавокъ — а до того ще зъ тои самои святинѣ науки — тутъ на чужинѣ не вязали ся, не вспомагали оденъ другого доброю радою, але жили ворожо и особнякомъ, се не лишь кинуло бы темноту на нашу ґімназію и нашихъ учителѣвъ — але на цѣлый нашъ нарôдъ. Думаю я, що се не конче судьба призначила нашъ нарôдъ на вѣчну колотнечу та на то, щобы нашѝ вороги користали зъ нашихъ незгодинъ.

Отъ тутъ въ Виніпеґъ, Кулявѝ, бодай ще ослѣпли и погорбатѣли, такъ завоювали нашъ нарôдъ, що я ся дивую, дивую и надивувати ся не можу. Нашѝ люди тутъ встыдають ся руского священика; богато такихъ, що цѣлкомъ вырекли ся нашои народности, а молитвы и цѣла ихъ розмова въ такôмъ польскôмъ языцѣ провадить ся, що ажь страхъ збирае слухати, що зъ тымъ хлопомъ тутъ стало ся. Всьо шляхта. Я мавъ кôлька разы богослуженe въ церковци (страхъ бѣдна) то майже нѣхто не прійшовъ; було майже до 100 осôбъ — але то ничь на звыжь 200 родинъ. Всьо въ костелѣ, та платить на костелъ, вынаймае лавки — бо то паны! Отъ маете! По кольоніяхъ таке саме — нашѝ дурнѣ дають акры пôдъ „kapliczki". Полякъ не дасть, тôлько нашъ сватъ — а вôдтакъ забороняе ся до тои „kapliczki" ходити и рускому священикови и самому навѣть тому сватови, що давъ кôлька акрôвъ на тую „kapliczk-у". То дѣе ся майже на всѣхъ доокольѣшныхъ кольоніяхъ. Словомъ, якъ Богъ якось не воздвигне нашого народу и не вырве зъ рукъ ненасытныхъ, такъ тыхъ кôльканайцять тысячь руского народа пôде въ поталу неукôвъ-идіотôвъ и прочои дряни, що острить зубы на рускій хлѣбъ. А добре ся имъ живе. Отъ згадаю вкоротцѣ: въ Виніпеґъ Кулявый купуе дôмъ за домомъ; а вже ихъ мае кôлька; въ Huns Valley и Shoal Lake якѝсь дурисвѣты будують костелы на рускôй шкôрѣ; кождый зъ нихъ учать ся языка, та такого, щобы мôгъ порозумѣти ся зъ нашимъ чоловѣкомъ, а думаете, що може учить ся по руски? Всьо по польски — та десь ся подовѣдували, що въ Европѣ не ма иншого краю тôлько Польща. Имъ не ма чого дивувати ся, бо дежь такій макогôнъ мôгъ чого научити ся. Заледво може вôдчитати „омшу" та вôдмовити свôй „brewiarz" и то не розумѣе анѣ „вомши" анѣ brewiarz-а, бо словомъ круглый дуракъ.

Въ Альбертѣ попъ Ольшевскій виставивъ за кводры, запрацьованѝ рускимъ мужикомъ красный дômокъ тай купивъ сіпіяръ. Словомъ добре ся имъ живе. Въ Saskatchewan таке саме. Вороги острять зубы на кости руского народа — копають яму на загладу всього того, що руске. Суть всѣ певнѝ, що и нашъ нарôдъ вынародовить ся черезъ ихъ школы и затратить обрядъ черезъ бракъ своихъ священикôвъ. Отже видите! Треба чимъ скорше тому зарадити! Якъ? Мусимо — гадаю — зробити якійсь зъѣздъ — порадити ся по Божому Законови — по правамъ церковнымъ та и народнымъ. — Що вы думаете? Подайте якъ ласка ту гадку пôдъ розвагу другимъ всечестнѣйшимъ отцямъ, най они заберуть слово и выскажуть свою думку, якъ ратувати нашъ св. обрядъ и нашъ нарôдъ?

Въ Виніпеґъ нарôдъ розбитый — и якъ я заувважавъ, що много, много полатинизувалось. Суть такѝ, що навѣть доносять на мене до Кулявого! Отъ маете знову! Я нѣчимъ не зражаюсь — але покладаю цѣлу надѣю на Господа Бога и на нашу вспôльну працю.

Руско-кат. місіонарь.

На сю щиру допись нашого священика подамо свои уваги въ слѣдуючôмъ числѣ.

Редакція.

Два слова „Брехнѣ"

Найлѣпшого пріятеля вôдрѣкае ся В. Гладикъ и «Брехня» по смерти. Щобы замылити очи своимъ читателямъ, помѣстила „Брехня" досить довгу статю про самоубійство небôщика М. Суховацкого, причѣмъ хиба такѝ безличнѝ пройдисвѣты можуть зважити ся писати таке „моральное наставленіе" свому найлѣпшому пріятелеви. Тажь пок. Сухов. бувъ однымъ зъ першихъ основателѣвъ „Брехнѣ", вôнъ давъ на ню 100 дол.; Гладикъ поховавъ его, бувъ за попа и дяка, цѣле наслѣдство по небôщику забравъ „редахторъ"! И сей фарисей ще розписуе ся зъ моралами. Тажежь черезъ нѣкого, а лишь черезъ такихъ розпустныхъ недовѣркôвъ, якъ вы, вôнъ зôйшовъ на таку дорогу. Обрядливѝжь вы хрунѣ!

Нюйорска шмата надасть въ найблизшôмъ числѣ образокъ зъ карикатурами о. Струтиньского и Ардана. Ну звѣстно, що орґанъ миротворця дуже не любить ихъ обохъ, и зô злости за те, що бють ихъ, зрадникôвъ, то они въ сей спосôбъ мстять ся. Але за що мстить ся „Помыйниця" на своихъ власныхъ читателяхъ, сего справдѣ не розумѣемо. Бо подивѣть ся лише на тѝ батярскѝ бомôвскѝ морды, якѝ читають на тôмъ образку „Брехню." Самѝ пяцкѝ фізіоґномiѣ тремисôвъ. Та що правда, тѝ, що читають сю преглупу митку, мусять мати хиба сѣчку въ головѣ, а у серци и въ жилахъ замѣсть крови канальне болото. Подивѣть ся ще разъ въ гору образка, а пôзнаете тамъ всѣхъ бомôвъ, котрѝ до часу вôдорвали ся вôдъ стричка на шибеници. Та що мае висѣти, се не утопить ся хоть-бы и въ московскôмъ багнѣ.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

"Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ „ пôвъ року	1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы его статя, дописи и т. п. були надруковані въ „Свободѣ" въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы еѣ дôстали найдальше въ попередну суботу.

Повѣдомлене.

Взываю всѣхъ секретарôвъ М. Р. Н. С. братствъ належачихъ до Р. Н. С. щобы всѣ документы, мони ордеры, чеки або драфты посылали вôдъ теперь до нового головного секретаря.

S. JADLOWSKY, 404 E. 72 st.
NEW YORK, CITY.

Дано въ Олифантъ, дня 10. децембра р. 1902.

о. Н. Стефановичъ,
гол. предсѣдатель Р. Н. С.

Страйкова комісія працюе.

Нема вже нынѣ сумнѣву, що угляні бароны не гадають мирити ся зъ майнерами безъ посередництва мирового суду. Всякй вѣсти о мировыхъ переговорахъ затихли, немовь на команду, а 150 тысячь майнерôвъ опять лише въ мировôмъ судѣ видять цѣлу свою надѣю. А мировый судъ дѣйсно взявъ ся до працѣ. Вôдъ 3. грудня переслухуе свѣдкôвъ, провѣрюе деякй доказы и чимразъ бôльше переконуе ся, що ту робôтники покривдженй. Дня 4., 5., 6., 7. и 8. с. м. переслуховано робôтникôвъ зъ охрестности Гейзелтонъ и Фриландъ, Па. Майнеры зъ копальнѣ „Каксъ Бро'съ & Ко" зôзнали, що ихъ заробôтокъ дуже малый. Многй не въ силѣ дати удержаня своѣй рôднѣ, наслѣдкомъ чого, вмѣсто до школы, спонуканй посылати свои дѣточки до роботы. Оденъ угорскій Русинъ зôзнае пôдъ присягою, що въ минувшôмъ роцѣ заробивъ лише 250 долярôвъ. Найбôльша его платня (пейда) выносила 10 долярôвъ на 2 тыжнѣ. Въ майнахъ працюе вже 4 роки.

Дня 5. с. м. переслуховано дѣти, якй працюють по копальняхъ, и жѣнки майнерôвъ. Вôдъ нихъ рôвножь дôзнали ся судѣѣ много цѣкавыхъ рѣчей.

На плачь збирало ся кождому, коли бѣднй жены говорили якъ то они часто не мають що до губы вложити, нѣчимъ заплатити комôрне анѣ въ що приодягнути дѣточки. До сего мешкають многй въ компанічныхъ домахъ, за котрй солоно треба заплатити, але захисту вôдъ дощу и зимна Богъ ма. Дуе зô всѣхъ бокôвъ, ліе, неначе крôзь решето.

А маленькй, 12, 13 и 14-лѣтнй дѣти, котрй тяженько гарують по т. зв. шлейтахъ и копальняхъ, се справдѣ нещаснй истоты, засудженй на поталу капіталістичного людоѣда; невôльники, за марныхъ 50 до 75 центôвъ денной платнѣ. Словомъ, кругомъ нужда и недоля.

Зôзнаня здѣлали на судѣѣвъ глубоке враженѣ. Всѣ признаюгъ, що платня майнерôвъ рѣшучо за мала.

Третя розмова канадійско-рускихъ фармерôвъ.

Ванько: —
Вѣють вѣтры вôдъ пôвночи,
Вѣють буйнесенькй,
Ще буйнѣйшй повѣвають
Зъ заходу соненька.

Повѣвають просушують
Пшеничку — ажь мило,
Не скажете сусѣдоньку,
Що зернятко згнило.

Гаврило: — Та вы якось не зле філюете, коли такъ весело потягаете. Тои осени завсѣгды, якъ бысте зъ празнику вертали.

В.: — Що гадаете, я веселый, бомъ ладнй грошѣ заробивъ.

Г.: — А богато платили?

В.: — Два до трьохъ долярôвъ на день.

Г.: — То не зла плата. Чоловѣкъ може заробити где що.

В.: — Певно що можна. Я взявъ добру пейду за мѣсяць. У майнахъ далеко тяжше робити а тôлько не можь взяти.

Г.: — А чи пшениця добре сыпала тамтуды, где вы були?

В.: — Вôдъ 20 до 35, а овесъ вôдъ 35 до 50 бушлѣвъ зъ акра.

Г.: — То люде будуть мати що возити черезъ зиму до елеватора.

В.: — Певно! Хто намолотивъ вôдъ 6 до 9 тысячь, то буде мати. Але намъ довго не возме часу.

Г.: — А якъ богато вы намолотили.

В.: — Два тысячѣ триста.

Г.: — То бѣда вже вамъ нѣчого не зробить сего року, бо платять по 55 ц. за бушель пшеницѣ, за овесъ 20 цнт., а картофлѣ 35 ц.

В.: — Не ма що ся тѣшити сему, бо машины пожруть тй грошѣ, треба довги сплачовати, щобы менше було.

Г.: — Але на »Осу« вамъ ся лишить доляръ?

В.: — Що вы кажете, на яку знову осу буду давати?

Г.: — Та нашй проводырѣ зô Спол. Державъ почали выдавати нову ґазету зъ образками, що называе ся »Оса«.

В.: — Ану покажѣть, якъ она выглядае?

Г.: — Покажу, але щобысте ся дуже не смѣяли, бо она бере на смѣхъ не одного чоловѣка.

В.: — Еге! що я ту бачу! Нашъ москвофилъ райтуе по якôсь шкапинѣ.

Г.: — Та то той граматовъ на настрашивъ ся „Осы", гадавъ, що якъ вылѣзе на коня то оса не буде его чѣпати, але помыливъ ся, бо оса кусае не коня, але его грѣшне тѣло вôдъ нôгъ ажь до головы.

В.: — Такъ ему и треба, якъ працювавъ таку и заплату дôставъ. А ту що знову за худоба на чоловѣку несе ся?

Г.: — То той мадяронъ хоче на Русинѣ везти ся, коли зле усѣвъ, ще трохи, а знайде ся пôдъ ногами Русина.

В.: — Та вы менѣ покажѣте той „Осы", бо у нѣй богато цѣкавыхъ рѣчей можь вычитати. — На вѣчу у Вінѣпеґу не булисте?

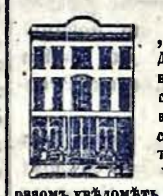
Г.: — Не бувъ бо не було часу. Вѣче повинно бы було о мѣсяць пôзнѣйше, якъ люде помолотили, бо чоловѣкъ працювавъ цѣле лѣто не на тое, щобы зôставити всю працю.

В.: — Розумѣе ся, що чоловѣкъ мусить того пильнувати, зъ чого жие. Та добраночь вамъ, бо я вже иити мушу насыповати пшеницю въ мѣшки, щобъ були на завтра готовй до елеватору.

Г.: — Та добраночь и вамъ, а не спѣшѣть ся то поѣдемо завтра разомъ.

Пôдслухавъ молодый бечѣкръ.

НОВИНКИ.

— Памятайте на „Руско-Народный Домъ Еміграційный въ Америцѣ" и высылайте жертвы до касієра пôдъ адресою: MR. LAZOR SYROTIAK, 42 Washington st., YONKERS, N. Y., а за разомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: MR. K. KIRCZOV, 14. Essex Str. JERSEY CITY, N. J.

— **Въ** дописи послѣдной зъ Юнкерсъ, Н. Й. черезъ похибку було опущене имя о. Вол. Нижанковского, зъ Трой, Н. Й., котрый тоже взявъ участь въ посвяченю тамошной церкви.

— **Зъ** Юнкерсъ, Н. Й. доносять намъ, що передъ 4 мѣсяцями померла тамъ Мілька Яцковичъ, членкиня тамошного женьского товариства ч. 102 въ Соединеню, и заразомъ тѣтка и крестна мати о. Яцковича изъ Скрентонъ, Па (пріятеля о. Годоя). Помимо телеґрафічного возваня о. Яцковичъ не зволивъ прибути на похоронъ тажъ въ два тыжнѣ по похоронѣ прибувъ и забравъ по покôйной безъ жадного права: еи куферъ, зиґарокъ и перстень. А до старого краю написавъ до сестры, що тѣтка умерла ему на рукахъ, що доглядавъ еи въ часѣ слабости тай похоронивъ, и додавъ, що ему записала весь свôй маетокъ, такъ посмертне изъ Соединенія якъ и хорошій свôй дôмъ въ Унґварѣ. Тымчасомъ вся справа выяснила ся и показала ся фалшивою бо женьске товариство зажадало вôдъ о. Яцковича звороту забраныхъ рѣчей назадъ въ цѣли пôсланя тыхже сестрѣ покôйнои до старого краю, — а если не зверне, то справу передадуть до корту.

Въ послѣднôмъ числѣ орґану „Обчества" и о. Обушкевича появилось денунціяторске „Открыте письмо до церковныхъ властей въ Галичинѣ" господина Гладика. Пытане теперь хто властиво главнымъ духовнымъ управителемъ „Обчества" чи скрыто-царославный о. Обушкевичъ, чи явно-царославный о. Ольшевскій, чи часомъ скрыто часомъ явно царославный господинъ Гладикъ? Если такъ дальше пôде то незадовго „Обчество" готово мати бôльше „главныхъ духовниковъ" якъ членôвъ.

— **У** Флофісдорфѣ пôдъ Вѣднемъ померла минувшого мѣсяця 84-лѣтна жебрачка, Варвара Нехльовілъ, що була мабуть найбогатшою помѣжъ усѣма жебраками въ Австріи. Коли по похоронѣ перешукували еи помешканє, показало ся, що „убога" жебрачка полишила 6000 коронъ въ цѣнныхъ паперахъ, дальше одну книжочку ощадности на 12 тысячь коронъ, другу на 8 тысячь, третю на 400 кор. та кромѣ того 26 золотыхъ 20-коронôвокъ и 400 въ сребной и нікелевôй монетѣ. Дожить, якъ на „убогу" жебрачку.

— **Нещасте** на водахъ. На озерѣ Ирі розбили ся и потонули пôдчасъ оногдѣшнои бурѣ корабель „Силвенесъ Дж. Мейсі": На першôмъ зъ нихъ було 18 а на другôмъ 20 людей залоги, котрй найшли мокрый гробъ въ розбурханыхъ филяхъ озера.

На тôмъ самôмъ озерѣ розбило ся минувшои суботы двѣ пароходы — „Чарлесъ Гібордъ" и „Елобе": На обохъ пароходахъ было до 30 люда, але незвѣсно, що зъ ними стало ся.

Коло Ґрінъ Бай, на озерѣ Міціґенъ розбивъ ся и потонувъ пароходъ „Скрентонъ", власность „Лаковна Ко". Залогу вспѣли выратувати.

Близь Азорскихъ островôвъ потонувъ на морю норвеґійскій военный корабель „Telephone". Залога зъ вымкою 3. офіцирôвъ спасла жите.

На побережу Кубы розбило ся дня 5. с. м. 2 рибацкй и одно купецке судно, при чѣмъ погибло 17 люда.

На пароходѣ гамбурско-американьского товариства плавбы „Sithonia" лучила ся въ дорозѣ близько оборонного побережа Африки страшна експльозія котла. Пѣснайцять палячѣвъ, що находили ся при обслузѣ машины, погибло страшною смертію; тѣла ихъ майже упеченй вкинено до воды.

— **Передъ** спеціяльнымъ трибуналомъ въ мѣсточку Валкай харьковской ґуберніи на Украинѣ, розпочали ся перший процессы противъ селянъ, котрй брали участь въ аґрарныхъ бунтахъ. Якъ ведуть ся тй процесы, можна змѣркувати зъ того, що оборонцѣ зложили оборону, бо не вôльно имъ було дѣлати совѣсно. — Мимо того при розправахъ выходять на верхъ страшнй звѣрства московскихъ урядникôвъ и Донцѣвъ, якихъ вони доконували на украиньскихъ селянахъ. Такъ примѣромъ до села Калеєникова, де була головна кватира Донцѣвъ стягано хлопôвъ бито до крови рôзками и опливаючихъ кровю, вôдставляно пѣшки до вязниць. Найменшою карою для кождого було — поломане на нѣмъ чотырохъ вязанокъ лозы! Одного селянина зъ Левейдалôвки, Бѣлонôжку, бито уздечками закôнченими кôльцятами зъ зелѣза доти, доки не наступило пукнене жолудковои перепоны. Середъ страшныхъ мукъ Бѣлонôжка померъ. Деяки селяне, зô страху передъ тортурами, волѣли самй вôдобрати собѣ жите черезъ повѣшене. Доньскй козаки-москалѣ „гуляли" по селахъ, маючи повну волю рабувати, бити и знасилувати жѣнокъ та дѣвчать. Революційна часопись „Жизнь" приносить цѣлый предовжезный списъ выпадкôвъ знасилуваня дѣвчать салдатами. Прямо.., московскій настоящій рай!

— **Пôдъ** колесами однокôнной брички (боґи) погибъ оногды въ Ню-Йорку Нелсонъ Гіршъ, головный редакторъ звѣсного дневника „Ню-Йоркъ Ворлдъ". Бричка переѣхала его, коли переходивъ одну зъ улиць въ охресности Сентралъ парку.

— **Недалеко** Кайро въ Египтѣ експльодувала гармата великого калібру и убила 15. вояков а 20. тяжко покалѣчила. Нещасте лучило ся пôдчасъ вправъ въ стрѣляню.

Де е?

Где е Йосифъ Бѣґурай зъ Будзанова, повѣтъ Трембовля (Галичина). Передъ шѣстьома мѣсяцями приѣхавъ до Канады, Пошукує его отецъ. Хто бы знавъ о нѣмъ або вôнъ самъ, най зволить ласкаво написати на адресу:

George Biguraj
450 Stela Ave.
Winnipeg, Man. Canada.

Хрунь.

Подавъ Стефанъ Макарь.
(Конецъ.)

Микиту опановала якась нервова втѣха. Вôнъ затиравъ руки, вдоволеный, що знайшовъ обожателя, котрый пôзнавъ ся на его розумѣ та проворности и певно стане его поважати бôльше якъ тй, що забавляють ся на сали. Коли вже разъ загнавъ ся въ розказуваню своихъ подвигôвъ, тымъ бôльше перла его кортячка розповѣдати дальше. Алежьбо тыхъ подвигôвъ було за его побуту въ Америцѣ не мало. Вôнъ самъ не знавъ, котрый важнѣйшій, та котрый пôднесе его бôльше въ очахъ Проця. Пôсля спроможности выбиравъ ихъ що зъ грубша а Процъ слухавъ ихъ урочисто мовъ проповѣди въ церкви. Чи розумѣвъ що зъ того, не знати, тай мабуть байдуже ему було силувати ся брати собѣ до серця все те, що розказувавъ Микита. А вôнъ не стававъ лишь тôрочивъ дальше:

— Все тамте, Процю, що я тобѣ розказувавъ се пшикъ супротивъ того, що тобѣ теперь скажу. Кажуть, що якъ въ краю выборы то нѣбы жиды роблять на тôмъ интересы. Може бути, що роблять, але тй ихъ интересы то велика фіґа супротивъ тутешныхъ. Я тобѣ кажу, бо я бувъ у тôмъ „бизнесѣ": Американець не щадить грошей на таку справу якъ выборы, лишь треба вмѣти пôдôйти его. Гадаешь, що я не потрафивъ того? Ще якъ! Приходжу до одного політикера и кажу: Чи ты знаешь, що мы розпоряджаемо тôлько а тôлько голосами?

А вôнъ каже — чи такъ?

Я повѣдаю: — Гей! Вчера мы мы мали мітинґъ, котрого я бувъ пресѣдателемъ и мы нараджували ся, на кого голосувати; чи хочешь, щобы я помôгъ твоѣй партіи? — И при тôмъ я значучо пôдморгнувъ. Коли я пôдморгнувъ, то Англієць всмѣхнувъ ся, вытягнувъ жмутъ паперовыхъ долярôвъ, тицьнувъ менѣ въ руку тай каже: — На, се на початокъ, йди пôмѣжъ Гунґарôвъ и працюй за нашою партією а пôдчасъ выборôвъ дôстанешь бôльше.

Я, знаешь, Процю, взявъ грошики, сховавъ до кишенѣ, пôйшовъ до політика зъ другои партіи, вôдъ него взявъ такожь, а по правдѣ сказати, не працювавъ для жадной партіи щиро, бо нашй люде стали вже на мене дивити ся косымъ окомъ. Знаешь за що? Якъ собѣ теперь пригадаю троха не пукну зô смѣху. Та се було такъ: Мене выбрали касієромъ въ братствѣ. Якъ я тамъ орудувавъ тыми грôшми то вже моя рѣчь, досыть, що при рôчнôмъ обрахунку выйшло такъ, що въ касѣ не було анѣ цента. Люде менѣ кажуть: — Микито, де грошѣ?

Я кажу: — Люде добрй! Малисьмо въ роцѣ величезнй выдатки! — и якъ ставъ числити то такъ умѣвъ порядно числити, що выходило зъ того рахунку, нѣбы то менѣ ще мае братство доплатити.

Але люде кажуть: — Перепрашаемо васъ „мистеръ" Микита, але ту е якійсь фалшь, выходить, шануючи вашъ гонôрь, гейбы вы покрали братскй грошѣ. А я якъ се зачувъ, якъ не зачну кричати, якъ не стану бити книжками о стôлъ, а опôсля якъ не зачну въ голосъ числити, то такъ всѣхъ запоморочивъ, що всѣ вôдъ разу притихли, лишь очи на мене повпинали. Але таки не втихомирили ся. — Може бути, що вы, Микито, не взяли грошей, але вжежь они десь мусѣли дѣти ся.

Я лишь здвигнувъ раменами тай кажу: — Певно Грицъ Швидкій мусѣвъ трохи потягнути, бо вôнъ бувъ „контроль", а якъ мы заносили грошѣ до банку, то я ихъ дававъ неразъ ему въ руки, щобы вôнъ передавъ банкирови.

А треба знати, що Грицъ Швидкій десь вôдѣхавъ въ незнанй стороны.

Люде покивали головами, посумували тай кажуть: — Га, пропало! Може бути, що Грицъ Швидкій счиститвъ нашу касу, але вы Микито таки не будете вже нашимъ касієромъ.

А я гадаю собѣ: — На смутка менѣ теперь ваше касієрство, коли грошей вже не маете, а я не загину, вдарю въ иншу сторону тай будуть знову грошѣ.

И вдаривъ! Гадаешь, Процю, що нѣ? Ще и якъ вдаривъ.

Ту Микита зновъ нахиливъ ся до Процевого вуха и знизивъ голосъ цѣлковито:

— А осьта церковь, що у насъ, гадаешь, що тамъ хто паномъ? Микита! Ту, брате, не те, що въ старôмъ краю. Якъ мы будували сесю церковцю то я бувъ въ усѣмъ перший, навѣтъ въ интабуляціи стоить мое имя. Якъ захочу, то такъ зробю, що всѣхъ зъ церкви повыганяю. Длятого пôпъ и раднй мусять такъ танцювати якъ я имъ заграю. Минулого року оденъ радный выкинувъ мене зъ мітинґу, казавъ, що я грошѣ беру зъ офѣры, а я тогдѣ бухъ до Айришôвъ тай кажу: люде добрй, наша вѣра гине. Пôпъ вразъ зъ радными хотять перейти на якусь иншу вѣру чи щось. Айришѣ дали менѣ заразъ раду тай тогдѣ я зъ кôлькома моими краянами завдали парафію до суду и тамъ кажемо, що церковь намъ належить ся. Намъ а властиво менѣ не розходило ся о жадну вѣру, мы лишь хотѣли поставити на своимъ и показати тымъ мудрагелямъ, що мы можемо. Бо, мушу тобѣ сказати правду, Процю, що намъ за интересъ зъ тою церквою ту въ Америцѣ? Чи буде еи мавъ Айришь чи Москаль до того намъ нѣчо, абы ино мы здоровй були, грошики мали та жили выгôдно та щасливо. Вôдъ того часу люде зачали звати мене якимсь хрунэмъ, а я собѣ зъ сего байдуже, лишь языкъ имъ высолоню тай кажу: А бе! Хиба мене се болить?

Разъ навѣть хотѣли мене выбити, але я пôмстивъ ся на однôмъ мудрагелеви, бо засѣвъ собѣ на него за плотомъ, а якъ вôнъ переходивъ вдаривъ его порядно каменемъ.

При тыхъ словахъ Процъ зôтхнувъ глубоко, мабуть збирало ся ему вже на сонъ або и надокучило ему вже слухати Микитовои самохвальбы. Микита се спостерѣгъ тай каже: — Такъ такъ, Процю, якъ бы я тобѣ зачавъ все розказувати то на се не старчило бы цѣлои ночи. Одно тобѣ тôлько скажу, що вже и менѣ приходить жити труднѣйше на свѣтѣ. Десь бѣда понасылала помѣжь людей ґазетъ, а въ нихъ все лишь бесѣда то за Микиту то за моихъ краянôвъ Каже: стережѣть ся хрунѣвъ, бо они васъ выведуть на свиньске полудне. Теперь вже навѣть нѣхто не хоче давати до мене грошей на сховôкъ.

При тыхъ словахъ Микита зôтхнувъ тяжко, пригадавши собѣ певно, кôлько то доходу плинуло зъ того до его кишенѣ. Але теперь поволи все урывае ся. Вôнъ призадумавъ ся хвилинку, а що не любивъ нѣчимъ мучити довго свого мозґу, махнувъ рукою, взявъ Проця за рамя и потягнувъ его до „бары" зъ напитками. Люде, що купували для себе такожь дещо выпити, коли побачили Микиту, повôдсували ся вôдъ него а оденъ парубокъ таки въ голосъ крикнувъ:

— А дивѣть, Микита хрунь, таки вынайшовъ собѣ якогось товариша.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, 404 East 72 Str. New York, City.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЪ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель..... М. Кравчишинъ, NORTHAMPTON, PA.
Заст. касіера..... И. Глова, EXCELSIOR, PA.

Радні:
М. Турокъ..... Priceburg, Pa.
Мих. Пачута..... Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ..... Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь..... McKeesport, Pa.
Андрей Добошъ..... Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ..... Yonkers, N.Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Доброескій.

Контрольна комісія:
о. Н. Подгорецкій, box 31. Jersey City, N.J.
К. Кирчѣвъ, 40 Sussex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Вступайте до „Союза“.

Кождый членъ платить на мѣсяць только **70 центовъ**, нѣ больше, нѣ менше.

За те достанете **600 доляровъ** посмертного, а 300 дол. за жену и всѣлякій другій запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центовъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центовъ, а тогды достане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте вашій дѣти до „Союза“. Дѣти можна записувати лишь такій, котрій мають оденъ рокъ житя, або больше. За дѣти треба платити 25 центовъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ достанете далеко больше якъ въ котрой небудь асекураціи (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ орґанізаціяхъ, котрій выступають противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои орґанізаціи, до „Союза“. Памятайте, що вы Русины!

Просимо

Вп. секретаровъ „Союза“, щобы подавали точній адресы нововступившихъ дорослыхъ членовъ „Союза“, записаныхъ на цѣле посмертне сейчасъ до редакціи „Свободы“. Такъ само просимо подавати намъ якъ найточнѣйше всякій змѣны адресовъ членовъ „Союза“, списъ членовъ суспендованыхъ, выступившихъ, вымазаныхъ, водъѣхавшихъ до краю и умершихъ.

Редакція „Свободы“.

Въ мѣсяцю Новембру с. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючій новій члены:

Ч. 16. Тхоръ Павло
Ч. 47. Щерба Василь
Глива Иванъ
Ротко Иванъ
Ч. 25. Гарнаґа Семинъ
Ч. 33. Пирогъ Юліянъ
Чепелякъ Анна, дитина
Ч. 40. Сенукъ Йосифъ
Вареска Стефанъ
„ Павло
Вашковъ Иванъ
Ґрикъ Анна
Фецишъ Петро
Бѣлечь Митро
Федакъ Иванъ

Просимо нашихъ читателѣвъ, щобы при змѣнѣ адресы подавали также свой давный адресъ.

Редакція.

Панове секретарѣ!

Коли высылаете грошѣ до »Союза«, то на чеку або мони ордеръ або драфтѣ выписуйте завсѣгды такъ: L. R. N. U. Alex Sharshon treas. Инакше выписовати безусловно заказую. Оголошене гол. секретаря въ посл. числѣ нашого органу, щобы выписовати L. R. N. U. of America есть зовсѣмъ мильне. Гол. конвенція ухвалила, що всѣ грошѣ мають посылати ся на имя „Союза“ и Союзового касіера, для того треба такъ выписовати, якъ въ горѣ мною подано.

Грошей въ реджистрованыхъ листахъ не вольно посилати.

Чековъ, мони ордеровъ або драфтовъ, на котрыхъ буде инакше выписано якъ: „L. R. N. U. Alex Sharshon treas“ гол. секретарь не прийме, але водошле назадъ до лотычного секретаря на его коштъ.

Питсбургъ, Па 25 Новембра 1902.
М. Стефановичъ
гол. предсѣд „Р. Н. С.“

Оповѣщене.

Братство св. Йоана Хрестителя въ McKeesport, Pa. повѣдомляе всѣхъ своихъ членовъ, що въ недѣлю 21. децембра с. р. буде звольненый старый урядъ братства, котрый потрудивъ ся въ сѣмъ роцѣ немало въ рожныхъ справахъ, а натомѣсть буде ся выбирати новый урядъ на рокъ 1903. Взывае ся проте кождого члена братства, щобы пріишовъ повысше означеного дня на мітинґъ, бо хто безъ вяжнои причины не появить ся, заплатить 1 доляра кары. Такъ ураджено на послѣдномъ мітинґу.

Михайло Ґрацонь, секретарь.

Оповѣщене.

Братство Рож. Прес. Богородицѣ, ч. 16. въ Лансфордъ, Па. скликуе рочный мітинґъ на день 4-го януарія 1903 р. до галѣ подъ рус. церквою. Найперше будуть прочитаній на мітинґу доходы и розходы зъ минувшого року, опосля приступить ся до выбору нового уряду братства, а въ конци буде приниматися новыхъ членовъ при зниженю вступного.

Просимо всѣхъ членовъ нашого братства зъ Lansford, Coal Dale, Hauto, Nesquehoning, Pa, абы зойшли ся на сей мітинґъ подъ карою 1. доляра.

Братскій урядъ:
Теодоръ Плюта, предсѣдатель, Гарасимъ Сидорякъ секр. братства Мих. Терепанъ секретарь Р. Н. С.

Оголошене!

Важне для рускихъ дѣвчатъ и женъ!!

Въ мѣсяци грудни (децембрѣ) сего року буде ся прійимати до цѣлого сестричного брацтва св. Ольги **безъ вступного.** Длятого кому де близше и выгоднѣйше нехай приготуе ся (если ще не належить доси до брацтва) впередъ и зголосить ся особисто о годинѣ 4 пополудни въ недѣлю на мітинґъ або въ Джерсі сіти 21. децембра або въ Нюйорку (гора мѣста) № 1341. евеню А. межи 70 а 71 улицею дня 14. децембра; або въ Нюйорку (долъ мѣста) № 220 East 3 улиця (въ домѣ ч. А. Кашеньского) дня 7. децембра; або въ Бруклинѣ дня 7. децембра № 76 North 6 street; або Bloomfield дня 30. новембра у ч. Анны Козакъ, 343 Belleville Ave.; або въ Elisabeth, N. J. дня 7. децембра № 11 Washington Ave. (въ домѣ ч. Д. Ґодзя); або въ Hackensack, N. J. на Beech street въ домѣ ч. М. Ралка! Мѣсячне выносить 25 центовъ. За те членъ по 3 мѣсяцяхъ мае право до 100 дол. посмертного и до $2.50 тыжневои запомоги въ разѣ слабости! Каса сестрична выносить около 1200 дол., прочій маєтокъ около 200 дол., числить членовъ около 400! Пріймае ся въ вѣцѣ водъ 8—35 лѣтъ.

Головный Урядъ Брацтва.

Важне.

Братство св. Василія Вел. въ Priceburg, Pa. дае до вѣдомости всѣмъ своимъ членамъ, що дня 21. грудня 1902. буде мати рочный мітинґъ, на котромъ будуть пересмотреній всѣ братскій справы и буде ся выбирати новый урядъ на рокъ 1903. Взывае ся всѣхъ членовъ на той мітинґъ, бо хто безъ важнои причины не появить въ означеномъ часѣ, той буде караный на 1 доляра. Котрій члены сподзнили ся зъ мѣсячнымъ, най выровнають свои залеглости, абы можна здати докладне справоздане касове; также хто довженъ за 3 мѣсяцѣ тратить право голосованя. Члены на далекихъ мѣсцевостяхъ, не могучій прибути на мітинґъ можуть свои желаня прислати листовно на руки секретаря. Засѣдане водбуде ся, якъ звычайно, о 1-ой годинѣ пополудни въ гали рускои школы въ Olyphant, Pa.

Повысше братство буде приймати новыхъ членовъ (до братства и до „Союза“) черезъ три мѣсяцѣ: груденъ, сѣченъ и лютый за знижену цѣну, т. е. $3.00.

Русины вступайте до рускихъ братствъ и до „Р. Н. Союза“, бо то найлѣпша орґанізація и найтаньша асекурація.

Андрѣй Гальчакъ, предсѣдатель, Юрко Фалатъ, секретарь.

Оповѣщене.

Рочный мітинґъ братства св. Андрея, ч. 30. въ Бреславъ, Па. водбуде ся дня 21. грудня с. р. Подъ карою 1 доляра мають явити ся на томъ мітинґу всѣ члены братства, що е конечнымъ, бо буде выбирати ся новый урядъ. Также просить ся всѣхъ членовъ, котрій мають залеглый довгъ, абы выровнали его до 31. с. м. Се водносить ся найбольше до тыхъ, що не заплатили членьскихъ вкладокъ за послѣдныхъ 3 мѣсяцѣ. Наколи не заплатять и теперь, такъ будуть выкиненій зъ братства.

Петро Гриценько, предсѣдатель бр. Тимотей Швастъ, секретарь.

Оповѣщене.

Дня 4. Януарія 1903 р. о 1-ой годинѣ пополудни водбуде ся рочный мітинґъ братства св. Іоана Хрестителя ч. 62 Р. Н. Союза въ Монессенъ, Па. На томъ мітинґу повиненъ явити ся безъусловно кождый членъ братства, бо въ противномъ разѣ подпаде карѣ 1 доляра. Взывае ся тоже Тимка Горощака, Ивана Хому и Стефана Гаталу, щобы ся поставили на повысше означеный часъ на мітинґъ, бо инакше будуть выкресленій въ книги братства. Довгъ, якій хто виненъ до братскои касы мусить ровножь на мітинґу заплатити.

Подае ся всѣмъ Русинамъ живучимъ въ Монесенъ и на охресности, що будуть мати добру нагоду приступити въ повысшомъ дни до братства св. І. Хрестителя за 1 доляра вступнимъ, ровночасно буде ся принимати новыхъ членовъ до Союза.

Йосифъ Магуччъ, предсѣд. Алекс. Горощакъ секр.

Чистый доходъ

призначеный для увязненыхъ страйкеровъ.

Дня 20-го н. ст. декембра (грудня) т. е. въ суботу по св. Николаю водбуде ся въ гали рускои школы въ Олифантъ, Па. аматорске представлене: „ГОСТИНА СВ. ОТЦЯ НИКОЛАЯ“.

Цѣна мѣсць: Перші три ряды крѣселъ по 35 ц., всѣ прочій мѣсця по 25 ц. — Дѣти до 14 лѣтъ платять лише 10. ц.

Родичѣ, котрій хотять зробити утѣху своимъ дѣтямъ, нехай принесуть дарунокъ своѣй дитинѣ до парохіяльного помешканя священика.

Тій дарунки буде роздавати „О. Николай“ по представленю. Кождый, хто любить свои дѣти, певно схоче учинити имъ сю приємность!

Покупуйте проте дарунки якйбудь своимъ дѣтямъ (бодай кенды за пару центовъ) и приходѣть разомъ изъ ними о год 1/8 ой вечеромъ до рускои школы.

По представленю будуть забавы для дѣтей.

Вважайте, що чистый доходъ призначеный на поратунокъ вашихъ увязненыхъ братовъ.

За комітетъ:
Е. Струтильска.

Братя роботники!

Трохъ Вашихъ братовъ, честныхъ Русиновъ и членовъ „Союза“ сидить въ арештѣ. Достались они тамъ не за злодѣйство, або за яку другу провину, але за те, що подчасъ страйку боронили роботничу справу. Братя! Жены и дѣти тихъ 3 роботниковъ, хотять ѣсти а ихъ мужѣ и вотцѣ сидять замкненій въ арештѣ! Але ще не конець на томъ, бо компаністы стараютъ ся всѣми силами, щобы они були засудженій на довгі лѣта арешту.

Братя, поможѣть имъ! Сежь не чужій люде, а вашій родній братя; се не скебы, а юнійній роботники майнеры.

Жертвы присилайте на адресъ редакціи Свободы, Svoboda, Box 418, Olyphant, Pa.

Кожда хочь и найменча жертва буде публично поквитована и за кожду хочь найменчу жертву дякуе вамъ въ имени увязненыхъ вже наперед

Комітетъ.

ВСЯЧИНА.

Свѣтъ въ числахъ.

Населене Сербіи выносить 2,700.000 душь. Єи доходы не перевысшають 65 міліоновъ франковъ. Военна орґанізація Сербіи такъ хороша, що до мѣсяця можь змобілізувати 400 тысячь войска.

Лучѣ сонця перебѣгають 80 тысячь миль на секунду.

Загальный рочный доходъ російского царя выносить около 30 міліоновъ доляровъ. Капіталість — и дежь вонъ буде бажати добра для роботника и простого народа. Дере зъ нихъ скору, якъ кождый иншій капіталість.

Рочный доходъ Болгаріи доходить до 20 міліоновъ доляровъ.

До всѣхъ галицкихъ школъ середныхъ записало ся сего року 25 тысячь 345 учениковъ На 4 руски ґимназіи (у Львовѣ, Коломыѣ, Тернополи и Перемышли) припадае зъ того числа 2.105 учениковъ.

Въ мѣсяцю вересни с. р. было на Угорщинѣ 2037 огнѣвъ въ 1533 селахъ, мѣстахъ и мѣстечкахъ. Огонь заподѣявъ загаломъ 3 міліоны 920 тыс. 983 коронъ шкоды.

Въ цѣлой Европѣ живе 76 міліоновъ Нѣмцѣвъ; въ иншихъ частяхъ свѣта начислено ихъ 10 міліоновъ.

Посля переписи зъ 1896 р. было въ Франціи 14,382.462 дорослыхъ женщинъ, а зъ того лише 6,382.658 такихъ, котрій займають ся постойною працею. Прочій дармують.

Обчислено, що въ цѣломъ свѣтѣ прокурюють люде за 200 міліоновъ доляровъ тютюну на рокъ.

Управа одного гектара землѣ коштуе въ горѣшной Австріи водъ 19 до 25 доляровъ, въ Истріи водъ 14 до 35·40 дол., въ Австріи дольшной 25 до 26 доляровъ, а въ въ Галичинѣ лише 7 доляровъ и около 24 центы. Зъ того видно, де яку платню мае рольничій роботникъ.

Найбольшу сѣть зелѣзныхъ дорогъ, по котрыхъ ходять трамваѣ (стріткары), мае въ цѣломъ свѣтѣ мѣсто Чікаґо, Ил. Наколибъ тій дороги зложивъ въ одну линію, то выносилибъ они 1619 кільометровъ. Друге мѣсце займае по нѣмъ Бруклинъ, Н. Й. бо мае 819, Филаделфія 803, Ню Йоркъ 737, Берлинъ 434, Лондонъ 426, Парижъ 330, Вѣдень 266 а Римъ лише 33 кільометровъ.

Рокърочно умирае въ Галичинѣ 50 тысячь людей на голодовый тифъ. Чи не чудесно радить польска шляхта.

Незвычайный песъ.

Недавно згибъ въ Лондонѣ песъ — добродѣй людства. Тімъ — такъ было на имя псови — носивъ на шиѣ малу скарбонку зъ написею: „Жертвы для вдовиць и сиротъ по слугахъ зелѣзничихъ“. Тімъ умѣвъ дуже зручно збирати жертвы. Скоро лишь приѣхавъ якій поѣздъ, то вонъ заразъ бѣгъ до ваґоновъ, а особливо пильнувавъ ваґоны І. и II. клясы, крутивъ ся уперто коло людей лѣпше одягненыхъ и не уступивъ ся доти, доки ажъ ему не кинули якій грошъ до скарбоны. Обчислено, що той псище призбиравъ за колька лѣтъ около 20.000 коронъ. Тімъ збиравъ грошѣ такожь по мѣстѣ и знаный бувъ въ цѣломъ Лондонѣ. Теперѣшный король Едвардъ колько разовъ побачивъ пса зо скарбонкою, все вкинувъ якусь монету до неи. Тіма теперь выпхають и примѣстять въ одномъ зъ музеѣвъ, а такъ само и его будка, въ котрой вонъ звычайно ночувавъ на дворци, мае бути схована на памятку.

Нашй фармеры.

— Де йдете куме?
— Хочу пойти до мѣста зо своимъ когутомъ.
— Зъ когутомъ? А се чого?
— Та бо помѣркуйте собѣ, перше пѣвъ о 12-ой, а теперь постойно спозняе ся о 2 годины. Задля сего несу паскуду до годинникаря, най его поперерує.

Оголошене.

На балю тов. »Зорѣ« въ Ню Йорку дня 8. падолиста с. р. згубивъ хтось золотый дамскій зиґарокъ. Власти тель може зголоситись по него до касіера товариства »Зорѣ«, п. Михайла Тернавского, 421 E. 5 Str. New York, N. Y.

Вже кончить ся друковати Календарь „Союза“ на рокъ 1903.

Коштуе лишь **25 центовъ!**

Календарь мѣстить въ собѣ кромѣ многихъ поучаючихъ и цѣкавыхъ рѣчей и образковъ также **Уставъ церковный.**

Цѣна календара назначена тому така низька, щобы руский календарь „Союза“ могъ найбѣднѣйшій собѣ купити, а не выдававъ центовъ на чуже дранте.

Просимо всѣхъ секретарѣвъ „Союза“ и рускихъ братствъ, щобы сейчасъ написали намъ сколько прислати на ихъ руки календарѣвъ и щобы прислали заразомъ грошѣ. Тыхъ, що не зложили рахунку ще зъ тамтогорочныхъ календарѣвъ просимо, щобы сейчасъ такій рахунокъ зложили.

„Svoboda“,
Box 418
Olyphant, Pa.

Ґде есть?

Хто хоче шукати своихъ краянъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центовъ за кожде оголошене наперед.

Купуйте книжки!

Грошѣ присилайте наперед

За пересылку платимо самй.

Апостолы и евангелія	35
Американьскій шляхтичь	15
Бланий, оповѣданя	1.00
Бодпарѣвна	15
Бесѣды про часы позацій	75
Безъ працѣ, казка	20
Борба клясъ	10
Букварь угроруский	10
Багнітки	10
Библія мала	80
Байки молодшимъ и старшимъ	25
Богацько галасу зъ нечевя, комедія	70
Величина и будова звѣздного свѣта	5
Возникъ Геншель	20
Великій Наборникъ	$4.00
Весела книжочка зъ образками	30
Водопады Америки	10
Гуморыстика	10
Гамлетъ	20
Голодъ, Кн. Гамсуна	1.00
Діва Папѣ,	80
Дослѣды зъ поля статистики	10
Думы и мрѣѣ	80
Духъ часу	50
Дезертиръ, Ковалева	60
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що про землю	10
Дивній пригоды Комаха Сапґина	25
Енеїда Котляревского	50
Економічне положене руських селян в Угорщині, Е. Егана	10
Зъ вершинъ и низинъ	1.50
Зъ села	20
Записки школяра	20
За батька, драма	25
Іван Гус, гуртовий спів, Лисенка	50
Календарь для Ам. Русиновъ (1902)	50
Календарь Православный буковиньскій (1902)	40
Календар повольний 1902	20
Кльод Іе	10
Казки Андерсена	25
Казки Толстого	20
Коваль Бассімъ	60
Катехизмъ	10
Коляды и щедровки	15
Казки Ґрімовъ	25
Казки Ґрімовъ опр.	40
Казки народній	25
Казки народній опр.	40
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Капиталъ и праця	10
Камяна душа	10
Карби — гупульскі повелі	30
Кухарка руска	70
Казка про жида	10
Лихий попутав, опов. Мирного	20
Лис Микита	50
Лихій день, комедія	10
Лунь Заливайко	15
Молитвенникъ для дѣтей	10
Молитвенникъ для дѣтей	20
Микола Палкинъ	10
Нечитальникъ	50
Нашй звѣрята	25
Народній казки	25
На добродѣйній цѣли, комедія	35
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русиновъ	15
Нарід в неволї	10
Наталка Полтавка	20
Образки для дѣтей за оденъ	1 ц.
Оповѣданя Марка Вовчка	30
Оповѣданя С. Макара	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя Стороженка	10
Оповѣданя для дѣтей	20
Опришок Яношік	25
Пригоди Дон-Кіхота	40
Пѣснословець	40
Повѣсти Устіяновича	80
Протестъ галицкихъ Русиновъ противъ мадирского тысячолѣтія	10
Про водступник. водъ рос.православія	10
Поварена лож, комедія	10
Повѣсти Федьковича	20
Подорож до краю великанів	25
Паньскі жарти	20
Рускій спѣванникъ брош.	40
„ „ оправл.	50
Розказы про силы природы	10
Русини пряшівской епархії	25
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Снѣгруха, комедія	20
Словарь російско-укр. (4 томы)	6.00
Сім казок	50
Словаки чи Русины	40
Тарасъ Бульба	20
Творы Ст. Руданьского	50
Тымко Гаврилюкъ	15
Хмельницкій и Хмельнищина	15
Дума горѣлчана	20
Читанка для III. клясы	40
Читанка для IV. клясы	50
Якъ повставъ свѣтъ?	15
Яблочникаръ, комедія	15
Як козам роги виправляють!	10

Замовляйте только тй книжки котрй тутъ поданй.

SVOBODA, Box 418, Olyphant, Pa.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ,—
8 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правни папары и повномочія.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко,
Готель, виску, пиво мае,
Повнѝ склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинґи, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Гр. ЖУРАВЪ и Ал. ГОРБАЛЬ
—мають—
знаменито заряджений готель въ Derby, Conn.,
близько дипа, 94 Main Str.

Всѣ знають Гриця и Лешка, бо они добрѝ Русины! Обслужать васъ скоро и гречно. Товаръ мають добрый. Порадять краянамъ куда, де и якъ удаватись въ справахъ ґрунтовыхъ въ старôмъ краю. До свого заходѣтъ до свого!

Вже бы часъ и своихъ спомагати.

Такожь посылають грошѣ до всѣхъ частей свѣта тано, скоро и безпечно, бо зложили кавцію (заруку).

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЬ.
—:: Нотаръ Публичный. ::—

Залагоджуе всякѝ справы грунтовѝ и частковѝ зô старымъ краемъ. Выробляе повномочія, купуе або продае мастки, веде процесы, довершуе подѣлу мастностей, колектуе грошѣ зъ старого краю, увôльняе вôдъ асентерунку и т. п. Продае також шифкарты, посылае грошѣ до краю и асекуруе вôдъ огню и на житє за найнизшу цѣну.

Всѣ справы полагоджуе точно и скоро.

Порады удѣляе листовно або устно зовсѣмъ безплатно.

VICTOR WILUSZ,
Notary Public,
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.

Dr. John Szlupas
528 Federal st. (мѣжъ полудневою 3 а 4-ою улицею.)
PHILADELPHIA, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае також свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрѝ и помôчнѝ лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

B. J. Keogh.

Продае всякѝ напитки темперенційнѝ, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНѢ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГѢ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

J. BOBKOWSKI
ПРЕД ПРІЄМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

Вынаймае такожъ „керичи" на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при пороґі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 3 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. Телефон Nr. 1673

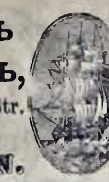
Юрко А. Прокоповичъ,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на мітинґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшѝ напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки досконалѝ, цигара дуже добрѝ.

Спѣшѣть Братя Русины до свого брата Юлька.

Гавріилъ Дзядикъ,
130 Main Str.
DERBY, CONN.

Першій и одинокій рускій аґентъ въ тыхъ околицяхъ и на цѣлый Конектикутъ. Спродае шифкарты на всѣ лініи и на найлѣпшѝ шифы до и зъ всѣхъ частей свѣта по цѣнахъ компанічныхъ.

Посылае грошѣ скоро, таньо и безпечно до всѣхъ частей свѣта.

Мае також знаменито заряджений сторъ, ґросерню и бучерню. Мае на складѣ и продае краевѝ и американьскѝ патентованѝ медицины и розличнѝ дробязґовѝ товары, якъ jewelry, stationery и кухоннѝ рѣчи.

Русины! Часъ вже перестати жидôвъ спомагати, коли все потрѣбне дôстанете за ту саму цѣну у свого старого знакомого. Мешкае на 128 Caroline Str.

Нумеръ телефону 139—4.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѝ Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00

Заряджае нимъ:
Т Федько.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ ВАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕНИЙ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаємо одну з найліпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґульовану з письменною ґаранцією на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинці. Всім любителям тої класи годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої піньки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор. піньки цигарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. цигарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлі з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнірика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного оглядання і відісланя назад на наш кошт єсли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане еще кишеньковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ єсли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопєцу годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
готельничій
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Подкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины въ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрѝ ихъ обдерали и туманили, вызыскували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ
ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що є въ его ґросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВОНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужѝ не розпыхають чорева нашою працею.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ въ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôднои бабки на весѣлю.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

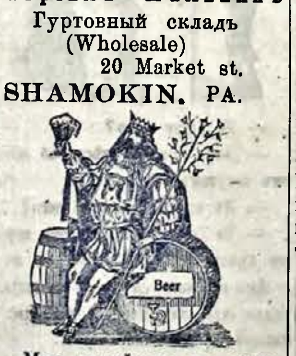
К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймае возки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускоя церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

Гавріилъ Малинякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Глухоту
также шум в ушах лічить в найкоротшім часї. За тану цїну. Пишить сейчас. Всякі поясненя даром. Лічимо навіть слабости, котрі взагалі вважають невилічимими. Одинокий заклад сего рода в Америці. Руска клініка St. Louis, No., 2933 Henrietta Str.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякѝ потрѣбнѝ рѣчѣ до житя. якъ також можна купити убраня майнерскѝ и звычайнѝ.

Посылае також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ДІЯМЕНТОВЫЙ ЕЛЄКТРИЧНЫЙ ХРЕСТЪ,

званый також хрестомъ Вольта, зôставъ вôдкритый кôлька лѣтъ тому въ Австріи, а задля своихъ великихъ прикметъ розповсюдннвъ ся скоро въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Скандинавіи и другихъ европейскихъ краяхъ, где нынѣ уважають его за найсильнѣйше средство противъ ревматизму и другихъ слабостей.

Електричный Діяментовый Хрестъ лѣчить ревматизмъ мускулôвъ и суставôвъ, невралґію, болѣ въ цѣлôмъ тѣлѣ, нервовость, нервовѣ ослаблене, безсонницю, пригноблене, ґістерію, паралѣжь, трясене, ударъ, епілепсію, танець св. Віта, пальпітацію, нервовый бôль головы, и всѣ слабости нервового системы. Єго добродѣйный вплывъ видно вже по кôлькохъ годинахъ, хотяй часомъ треба на него ждати кôлька день.

Коштуе доляра, при чѣмъ ґарантуе ся, що принесе стôлько корысти, що найлѣпшій електричный поясъ, що коштуе 15 або 25 разы тôлько. Нѣхто въ родинѣ хорый чи здоровъ, не повиненъ бути безъ Електричного Хреста, сего найлѣпшого средства противъ слабостямъ. Пришли доляра, а мы пошлемо тобѣ оплаченый оденъ Електричный Діяментовый Хрестъ або 6 за 5 долярôвъ. Тисячѣ листôвъ вôдъ особъ, котрыхъ вылѣчивъ сей Хрестъ, суть достаточнымъ доказомъ его силы. Ось два зъ нихъ: Маламъ болѣ черезъ много лѣтъ; теперь єсмь здорова. Діям. Елект. Хрестъ вылѣчивъ мене. Каролѣна М. Пітерсенъ, Richfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов. Панове: Вже 3 мѣсяцѣ ношу Діямент. Електр. Хрестъ. Давнѣйше мавъ я болѣ въ моихъ плечахъ, такъ що не мôгъ грати на скрипцѣ. Теперь чуюсь зовсѣмъ добре. Зъ поважанємъ W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900. — New Orleans, La. 28 лютого, 1902. — Пов. Панове: Въ залученю посилаемо Вамъ $5.00 на пять електричныхъ крестôвъ. Тѝ, котрѝ мы передше одержали приносять чудесну помôчь. Просимо прислати якъ нейскорше. — СЕСТРЫ БЕНЕДИКТИНКИ. 2824 Douphine str. New Orleans, La.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72.
306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Трометтеръ)
Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождомъ часѣ можна достати такъ горячѝ якъ и зимнѝ перекуски. Потравы прилагодженѝ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремѝ комнаты для родинъ. Найлучшѝ вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливѝ напитки. Цѣна дуже мала.

Выробляе братскѝ машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

ОДИНОКА РУСНА НАРОДНА ДРУКАРНЯ въ Ню-Йорку
ВАСИЛІЯ САРИЧА.
ВЫГОТОВЛЯЄ ВСѢ ДРУКАРСКИ ПРАЦѢ, чи фонетикою або етимольоґіею писанѝ.

Пишѣть пôдъ адресою:
V. V. SARYCH,
517 E. 13th St., New York.

J. A. QUINN,

Одинокій погребникъ и бальсамовачь въ тыхъ сторонахъ. Мешкае на **Ridge Str., Lansford, Pa.** Людей, що мешкають въ Nesquehoning, Coaldale, Hauto, Summit Hill и Landsford обслужить чесно, тано и скоро.

ОТВОРѢТЬ ОЧИ

И ЧИТАЙТЕ, А ЩО ЧИТАЄТЕ, ТО СОБѢ ДОБРЕ ЗАУВАЖАЙТЕ.

Хто собѣ тіи стрôчки зауважае, той буде мати зъ того хосенъ

Єсли сте хори, уважайте, якому лѣкарови дасте ся лѣчити. Суть лѣкарѣ, котрѝ выдавають ся за краевыхъ лѣкарôвъ и выхваляють ся, же лишь они вмѣють Русинôвъ лѣчити. Такѝ лѣкарѣ звычайно лѣчать краянôвъ и побирають вôдъ нихъ великѝ грошѣ, але имъ непомагають, бо невмѣють.

Незважайте на похвалы, що вôнъ учивъ ся въ Вѣдни, въ Парижи, Льондонѣ а ще може и въ Трінідадѣ, бо то є лишь хитрôсть, черезъ котру зловити хотять легковѣрныхъ краянôвъ, и ихъ тяжко зароблєнѝ долляры.

Єсли потребуєте лѣкарскои помочи, удайте ся до добре звѣстного и вправленого лѣкаря, котрый вже тысячи и тысячи людей уздоровивъ, и котрый доказавъ, що заслугуе на довѣріе и добре имя, котрымъ вôнъ тѣшить ся и то е

Професоръ Коллинсъ.

Той славный, ученый, котрый мае незвычайну спосôбнôсть духа и велику вправу въ лѣченю, лѣчить всѣ якъ внутренѝ такъ и внѣшнѝ хоробы съ якъ найбôльшимъ успѣхомъ. Особливу увагу звертае такихъ пацієнтôвъ, котрѝ були лѣченѝ тыми выхвалеными лѣкарями, що всьо лѣчать, але ничь невылѣчать.

Професоръ Коллинсъ заложивъ великій уставъ на лѣчене хорыхъ пôдъ именемъ;

Prof. Collins New York Medical Institute.

Той лѣкарскій уставъ выробивъ найлучше имя въ цѣлôй Америцѣ; идѣть где небудь, всюды учуете споминати его имя. И всюды найдете людей, котрыхъ Проф. Коллинсъ зъ многихъ ложныхъ хоробъ уздоровивъ.

Єсли васъ инши лѣкарѣ не можуть вылѣчити, удайте ся з довѣріемъ до Професора Коллинса. Вôдвѣдайте его особисто, если можливо, або пишѣть до него по руски. Вôнъ зъ опису вашои слабости познае що вамъ хибуе и можете бути певнѝ, що васъ вылѣкуруе. Въ случаю если бы була ваша слабôсть невылѣчимою, вôнъ вôдъ васъ нѣ цента неприйме.

Невыкидайте грошей невыставляйте свое здоровлє на небезпеченство, але если сте хорѝ, пишѣть безъ намислу до Проф. Коллинса. Если вôнъ вамъ не поможе, то непоможе вамъ нѣкто, анѣ навѣть сто иншихъ „знаменитыхъ" лѣкарôвъ.

Незважайте на фальшивѝ оголошеня иншихъ лѣкарôвъ. То ничь незначить если хвалить ся зъ вôдки прибувъ, и где вôнъ бувъ, и где учивъ ся, але то едино значить, що вôнъ знае.

Єсли немаєте доброго здоровя, вôдповѣдайте на слѣдуючѝ пытаня и зашлѣть се на адресу Проф. Коллинса:

Кашлете?
Вомѣтуєте?
Худнете?
Маєте вытокъ?
Зле ся чуєте?
Маєте гостець?
Болить васъ бôкъ?
Чи васъ чоло болить?
Маєте розвôлнене жолудка?
Чуєте ся змучеными?
Чи вамъ тече зъ ухъ?
Маєте злый апетитъ?
Чи васъ въ горлѣ палить?
Маєте бѣлѝ уплавы?
Чуєте тиснене?
Чи сте слабого взроку?
Чи маєте короткій вôддыхъ?
Чи васъ по ѣдженю болить?
Маєте твердый стôлець?
Чи ся вамъ крутить голова?
Трясуть ся вамъ руки?
Чи ся легко зворушуєте?
Чи васъ свербить скôра?
Сильно вамъ бє ся серце?
Чи чуєте на нѣмъ тягарь?
Маєте нечистый языкъ?
Чи васъ спане скрѣпляє?
Чуєте бôль въ костяхъ?
Маєте бôль въ плечахъ?
Чи васъ рѣже при моченю?
Чи маєте корчѣ въ жолудку?
Чи ваше тѣло є мягке?
Чи маєте хоробу матицѣ?
Чи легко ся лякаєте?
Чи часто ся перестуджуєте?
Чи маєте неприємный потъ?
Чуєте, що маєте зафляґмлене горло?
Маєте выразливѝ хоробы?
Чуєте зиму въ неркахъ?
Чуєте порожнôсть въ головѣ?
Чи чуєте, же маєте горячу кровь?
Чи чуєте, же маєте легку голову?
Чи чуєте ся бути цѣлкомъ розпаленымъ?
Бачите камѣнчики въ мочи?
Чи чуєте всегда оспалôсть?
Чи потять ся вамъ ноги?
Чуєте бôль на верху головы?
Чи сте рано змученый?
Палить васъ хребтова кôсть?
Неможете рано ѣсти?
Течуть вамъ слины зъ устъ?
Маєте слабу хребтову кôсть?
Ходите сгорбленый?
Бридить ся вамъ, коли ѣсте?
Чуєте ся слабымъ и роздразненымъ?

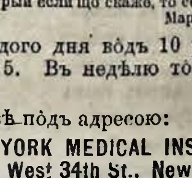
Проф. Коллинсъ мае многѝ тысячѣ листôвъ вôдъ уздоровленыхъ хорыхъ, котрѝ дякують ему горячими словами за уздоровлене. Тутъ подаемо вытягъ зъ кôлькохъ листôвъ.

Проф. Коллинсъ е найлѣпшимъ лѣкаремъ, якого я пôзнавъ въ житю. Уздоровивъ мене зъ хоробы жолудка.
Андрѣй Парила.

За бôльше рокôвъ терпѣла я на такъ звану жѣночу хоробу. Проф. Коллинсъ уздоровѣвъ мене коли другѝ не могли мене уздоровѣти.
Берта Зукаличъ.

Пробувавъ я лѣчитись у многихъ лѣкарѣвъ, бо я самъ терпѣвъ на груди слабôсть за много лѣтъ.
Але тôлько дякую Професоръ Коллинсъ заслугуе похвалу.
Михаилъ Милеръ.

Великѝ грошѣ коштували мене выхваленѝ докторы, але не помогли менѣ. Проф. Коллинсъ уздоровивъ мене. Антôнъ Фирчакъ.

Хто е хорый, нехай лишь напише Проф. Коллинсови а може бути спокойный. Є се одинокій лѣкарь, котрый если що скаже, то се и зробить.
Марія Полякъ

Уставъ е вôтвореный кождого дня вôдъ 10 рано до 1 год., а по полудни вôдъ 2 до 5. Въ недѣлю тôлько вôдъ 10 рано до 1 по полудни.

Пишѣть въ якôй нибуть мовѣ пôдъ адресою:

Prof. Collins, NEW YORK MEDICAL INSTITUTE
140 West 34th St., New York

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшѝ и найтаншѝ напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуе також грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.